

№ 3-4.

EESTI

NELJAPÄEVAL,
6 MÄRTSIL 1924.

SPORDILEHT

6
MÄR
BER
6

EESTI SPORDI KESKLIIDU HÄÄLEKANDJA

Shamonii üldvaade ühes liuväljaga.

Shamonii taliolümpiaadi number.

A.-S. Balti spordiriistade vabrik Tartus.

Kontor: Aurulaeva tän. № 1.
Kõnetraat 187.

Ladu: Rüütli tän. № 9.
Kõnetraat 602.

Soovitab odavate hindadega hooajaks:

Uiske igas sordis ja numbris, suuski, suusasaapid,
spordikelke, suusk-kelke, hokkey jaoks:
keppe, uiske, palle ja saapid.

Vehklemise ja võimlemise abinõud.

Täielikud võimlemissaalide sissesäaded.

Eelarved ja plaanid maksuta.

Esitaja Tallinnas o.ü. „Esto“ Pikk tän. 47.

O.-Ü.

TALLINNAS,

TEL. 10-02.

O.-Ü.

PIKK TÄN. 47.

TEL 10-02.

Vanem ja täielikum spordiabinõude kauplus Eestis.

Soovitab talispordiks kõiki paremaid kodu- ja väljamaa spordisaadusi. Pidagu iga sportlane meeles, et üheks sportlase edu päätingimuseks on otstarbekohased ja asjatundlikult valitud spordiabinõud — mida ainult meie kauplus suuremal määral suudab pakkuda.

„Esto“ on ühtlasi ka Balti spordiriistade vabriku esitaja Tallinnas.

EESTI SPORDILEHT

VÄSTUTAV TOIMETAJA HÄRALD TAMMER.

TOIMETUSE LIIKMED: LEOPOLD TÕN SON, WILLIAM FISKAR JA JOHANNES KAUBA.

VÄLJAANDJA EESTI SPORDI KESKLIIT.

TELLIMISHIND:

TERVE AÄSTR PÄÄLE 500 MK.
 $\frac{1}{2}$ " " 275 "
1 KUU PÄÄLE . . . 50 "
ÜKSINUMMER 30 "
VÄLJAMAAL POOLE KALLIM.

TOIMETUS JA TALITUS:

TALLINN, GONSIORI TÄN. 4.
KÕNETRAAT 700, POSTKAST 70.
—
EESTI SPORDILEHT
ilmub iga
15-daks ja 30-daks kuupäevaks.

KUULUTUSTE HINNAD:

TERSTI EES . . . LHK. 6.000 MK.
TEKSTIS . . . " 8 000 "
TEKSTI JÄREL. " 4 000 "
LEHEKÜLJE OSAD HINNATAKSE
VASTAVALT NENDE
SUURUSELE.

Nõ. 3/4.

Neljapäeval, 6. märtsil 1924 a.

V. aastakäik.

Shamonii liuvälja üldvaade.

10.000 mtr. uisutamine: Jucevics, Poola ja Rumba, Läti.

Miks puudus Eestil sportline esitus Shamonis.

Jõukamatel riikidel on kombeks olümpiaadidel igal võistlusosal maksimaalne lubatud arv võistlejaid välja panna, selle päale vaatamata kuivõrd arenenud nad on. Sel on muidugi oma hää külg — annab ülevaate riigi üldisest sportlisest seisukorrast ja virgutab mahajäänumaid spordialasid rahvusvahelise tasapinna poole püüdma. Niisuguste riikidena võiks vast nimetada Inglismaad, Ameerikat, Rootsit, Prantsusmaad ja mõnda teist, kus sportlistel organisatsioonidel kõva valitsuse toetus ja küllalt raha tarvitada, kui ka spordikultuur vanem.

Meie ei saa juba esiteks ainelistel põhjustel sarnast taktikat pooldada, teiseks puudub meil ka parema tahtmise juures võimalus kõigile tähtsamatele aladele võistlejaid välja saata, kuna meil mõned neist kodumaal sugugi harrastatavad pole. Nii näit. ühed tähtsamad talispordi võistlusalad Shamonis — jäähockey ja bobsleigh. Suusatamine on meil alles sarnasel algastmel ja võistlustingimised niivõrd erinevad, et selle saatmiseks mõtetki ei võinud tekkida. Samuti ka iluuisutamine, kus meie paremad uisutajad kõiki vigurisi ei suuda veel väljagi sõita, nende kaunidusest rääkimata. Ainsa esitamisväärta alana oleks jäänud kiiruisutamine. Kuid ka siin on meeste kehvus sedavõrd suur, et ainult üheainsa rahvusvahelise tasapinna ligi küüniva sportlasega — Eesti uisumeistri Burmeistriga tegu oli. Spordi keskliidu poolt saadetigi esialgne ülesanne tema kohta ära.

Kiiruisutamise võistlused algasid teavasti Shamonis 25. jaanuaril, kuna meil kuni jõuluni ilmad sulad ja treeninguks kõlbmatud olid. Jäi vaevalt treeneerimise aega 4 nädalat. Kuna Burmeistri saatmine liidu poolt enam esituse, kiiruisutamise keskmise tasapinna demonstreerimise, kui tõsise võistluse mõttes otsustatud oli, oli liit sunnitud siiski vormilistel põhjustel vastavaid katsevõistlusi korraldama, kus arvatavasti Burmeister, kui parem uisutaja, esimeseks pidi tulema. Katsevõistluste ärajätmise puhul oleks võinud kergesti teiste uisutajate poolt nurin tõusta, kuna läinud aasta esivõistlustel Mitt isegi Burmeistrilt oli 5000 mtr. pääl löönud. Üllatuseks jäi aga katsevõistlustele V. S. Spordi poolt, kelle liikmeks Burmeister on, ülesanne tema kohta tulemata ja Burmeister

tõendas ise, et temal vähese treeningu tõttu lusti ei ole liidu poolt ettenähtud tingimistel — kõik neli maad läbi uisutada — Shamonise sõita. Ühtlasi teatas ta, et ta ennast lühematel maadel spetsialiseerinud on ja ainult neil soovib võistelda.

Järjekult tuli liidul nüüd oma seisukohta Burmeistri saatmise suhtes muuta, üldise esitamise mõttest loobuda ja teda kui võistlejat 500 ja 1500 meetri pääl hinnata. Katsevõistluste tagajärjed olid neil maadel Burmeistril 48,3 ja 2.43,8, kuna 5000 ja 10.000 meetri võistlusest ta loobus. Üldiseks katsevõistluste võitjaks tuli Mitt. Võrreldes Burmeistri tagajärgi paremate katsevõistluste tagajärgedega välismaail, tuli liidu tehniline komitee otsusele, et Burmeister võidushansse olümpiaadil ei oma ja lühikeste maade spetsialistina (nagu seda on ameeriklased) saatmist ei vääri. Kuue mehe hulka, kelledest rahvustele punkte arvatakse, poleks kumbagil maal tal väljavaa-teid olnud pääseda. Lõpuks lisandus siia veel liidu prestiihi motiiv, mis võistlejal ei luba üldiste huvide vastu talitada ja isiklist jonnit ajada. Kohe alguses võistlejatele vaba voli esinemise suhtes jättes, oleks liidu seisukord suvel suuremate ja tähtsamate sportliste esituste saatmisel õige keeruliseks ja raskeks muutunud.

Vahemärkusena peame tähendama, et ka naaberriikide, niihästi Soome, Läti, kui Poola uisutajad olid kõigi nelja võistlusema pääle üles antud ja ainult üldvõistluses (pääle Soome) suutsid tähelepanu äratada. Näit. Rumba, kes 500 mtr-is 16-nes oli, pääsis üldises klassifikatsioonis seitsmendale kohale.

Mitti saatmine jäi võimatuks ülesandmise tähtaja möödumise tõttu, sarruti leiti tema esinemine olümpiaadil veel varajane olevat.

Lõpuolukord kujunes sportliste ringkondade kurvastuseks sarnasena, et Eesti Shamonii võistluste osavõtust oli sunnitud loobuma ja laskma kahte shamoniiilast paraadikäigul Eesti plakaati ja lippu kanda.

Et mitte täielikult Shamonii suurvõistluste käiguga võõraks jääda, saatis Eesti Spordilehe toimetuse ühes Päevalehe toimetusega viimasel momendil veel erikirja-saatja, spordiajakirjaniku Oskar Lõvi, teele, kelle sulest käesoleva numbri ülevaated ilmuvad.

H T.

Shamoni talispordi olümpiaad.

O. L.

Modern olümpiaadide reas olid Shamoniis käesoleval kuul lõppenud 8-nda olümpiaadi talispordi võistlused seni peetud talispordi tsüklistest täismisemad. 7-ndal Antverpeni olümpiaadil, kus algus tehti olümpia talispordi võistlustega, oli kavas jäähockey ja iluuisutamine. Puudus kiiruisutamine, suusatamine, suusahüpped, bobsleigh ja curling, mis nüüd Shamoniis ühes jäähockey ja iluuisutusega olid väljas oma paremate võistlejatega.

kiiruisutamine, suusatamine ja jäähockey. Teised olid kõrvalalad. Nii curling, „luudadega jää pühkimine“, millest pärastpoole eriti, siis iluuisutamine, mis Prantsuse lehe arvamisel tõeliste atleediliste võistlustega võrreldes on harmooniline tants, edasi bobsleigh (kelgusõit), mis käänudest rikkal sõiduteel kujunes suure külmavere, hulljulguse näitamiseks ja närvide pingutamiseks. Suusahüpete kohta tähendab leht, et neis oli palju akrobaatlikkust.

Eesti esinemine Shamoniis.

Kaks prantslast kannavad Eesti plakaati ja lippu.

Shamoni talispordi olümpiaad ühendas võistlustel Euroopa ja Ameerika paremaid talispordlasi. Oli laialdane võistluskava, mis vallutas hommikust õhtuni päevad 25. jaan. — 5. veebruarini. Suusameeste väljaminekul oli start juba hommikul kell 7, kuna kiiruisutuse päevadel jooksid viimased paarid õhtul elektri valgel. Kava laialduse vastu on tõstetud häält. Mitte sellepärast, et kava läbiviimine nõudis palju päevi, vaid sellepärast, et kavasse oli võetud mitte kõige otsekohesemaid spordialasid. „*Le Miroir des Sports*“ kirjutab, et olümpiaadil oli kolm suurt sporti:

Nende väidete päale vaatamata andsid viimati nimetatud alad olümpiaadile juure palju kenat. Sii juure peab ka konstateerima, et sport on paisunud praegu hiiglaseks, kes oma alla võtnud kõige mitmesugusemaid alad. Ja see suuremistsendents spordis kestub. Suurim tipp võiks olla: kõik on sport. Vähemalt leidub kõigis sportlist

Shamoni olümpiaad kujunes suuremaks, kui võis oodata. Ta käis sama tähe all, mis viimasel ajal osaks saanud ja saab spordi suurtoimepanekutele: nad ujuvad üle ettemärgitud kalda.

Võistlused töid võrdlemisi täpse selguse talispordi jõudude praegustesse vahekordadesse. Talispordi suurjõud, kaks kontinenti — Euroopa ja Ameerika — panid välja oma kõik.

Siiski esines Ameerika õige tugevalt ja viis olümpia 14-nest esimesest võidust koju 2 võitu — 500 mt. kiiruisutamises (Ameerika Ühisriigid) ja jäähockeyes (Kanaada). Ameeriklaste esinemises oli ülekaal loomulikul jõurikkusel, kuna eurooplased üldiselt paremad olid rutiinis, tehnikas. Kindel on, et Ameerika progress talispordis kestub ja tuleval taliolümpiaadil on transatlantika mehed võidukad suuremal arvul liinidel.

Olümpiaadi areeniks oli Shamonii, mis asub Euroopa kõrge maäe Mt-Blanc'i jalal. Jäästaadioni lähedusest ülestõusev lumine Mt-Blanc oli võimalik fooniks olümpiaadi konkurentsile.

Shamonis eneses on ainult 5000 elanikku, kuid ta on oma looduslike tingimuste poolest üheks Prantsuse paremaks talikurordiks.

Rahvusvahelisele publikule on tarvitada mitu suurt 7—8 korda kõrget hotelli, pääle seda hulk vähemaid. Shamonis on varemalt peetud Prantsuse kiiruisutamise meistrivõistlusi, kuna nüüdsega sai see väike linn olümpiaadi pidamiskohaks.

Prantsuse olümpia komitee oli taliolümpiaadi võimalikult edukaks läbiviimiseks käima pannud hiiglaaparaadi, mis meie — Eesti — vaatekohalt töötas sulavalt. Mitmed välismaa ajalehed märkisid küll oma erikirjasatjate kaudu, kes oma mail harjunud, arvatavasti veel parema korraldusega, üksikuid puudusi korralduses, mis aga tegelikult end tunda andsid vähe.

Kuna võistlejate osavõtt olümpiaadist ulatas üle ootuste, jäi aga ära oodatud massiline osavõtt päältvaatajate poolt. See on seletatav asjaoluga, et Shamonii asub võrdlemisi kauges Savoie nurgas, kust suuremad Prantsuse tsentrid õige kaugel. Nii on Pariis Shamonist eemal 15 kiirrongi sõidutundi. Lähemaks suurlinnaks Shamonile on Shveitsi Genf (3 tundi kiirrongi sõitu). Olümpiaadi läbiviimine prantslaste poolt sündis suure maastabis, et aga publiku laialdane osavõtt puudus, siis oli prantslastel rahaliseks lõputulemuseks 1 miljoni frangi ümber suur deffitsiit.

Rahalisel puudujägil ei olnud prantslaste juures suure tähtsuse, sest selle kaalus üles asjaolu, et 8-nda olümpiaadi suurkorraldus on Prantsuse pinnal. Prantslased näitasid taliolümpiaadi korralduse oma pääle võtmisega olümpiaadide suurt

Eesti lipp tuuakse staadioni.

Avamisparaad. Inglise curlingimängijad eesotsas

tähendust rahvuste vahelises läbikäimises. Ühtlasi juhtisid prantslased Prantsuse pinnal olümpiaadi pidamisega jälle kord uuesti tähelpanu oma kultuurile ja soojale läbikäimisele Shamonisse kogunud 16-ne rahvuse sportlastega ja selle kaudu ka nende rahvuste enestega. Samuti avas Shamonii neile rahvustele võimalusi enese näitamiseks ja tutvustamiseks laiale ilmale. Tundus otsekohe kohusena, et iga lugu pidamist sooviv rahvus osa võttis Shamonii olümpiaadist. Ja seda vaatamata esinemise edukuse päälle sportlase konkurentsi mõttes. Näiteks poolakad, kes kohale olid toonud üle 10-ne mehe (neist 3 esitajat), ei omanud ühtki auhinnale lähedale ulatavat kohta, kuid selle päälle vaatamata figureerisid nad tähelpanu osalistena ja leidsid sportlist tunnustamist. Meie liiduriik Läti oli esitatud kahe võistlejaga. Need kaks lätlast, kes olid saadetud mitte Läti liidu, vaid kahe seltsi kulul (Rumba — sõjaväe spordiklubi ja Plume — jalgrattaselts Marssi poolt), tõmbasid rohkelt tähelpanu oma rahvuse ja eneste kui talispordi mitte nõrkade esitajate päälle. Neid markeriti Prantsuse ja välismaa lehtedes korduvalt. Huvitavana on tuua, et Shveitsi lehe „Sport“i Shamonii erikirjasaatja oma lehele saadetud kiiruisutuse korrespondentis märkis Rumba't alati Eesti riigi

esitajana, kuid samas kirjutas edasi „vahva ja võimakas lätlane . . .“. Nähtavasti on sellele shveitslasele Eesti enam tuntud kui Läti, kuna ta ka vist arvab, et lätlased kuuluvad Eesti kodakondsusesse.

Olgugi et Eesti Shamonii osa ei võtnud, said meie olematud võistlejad ja esitajad saatuse õnnelikkuse läbi veel meeldivama tähelpanu osaliseks. Eesti ja Burmeistri osavõtt oli märgitud igal pool. Ühest võistlejatele antud banketist osavõtjate nimestikus, mida lehed tõid, figureeris uuesti Burmeistri nimi. Pariisi „L'Intransigeant“ märkis oma avamisrongikäigu kirjelduses, et kahe öe — Kanaada ja P.-Ameerika Ühisriikide võistlejad lahutasid väikse Eesti osavõtjad. Edasi märkis leht Eesti osavõtjate kohta, kellena rongikäigus oli 2 prantslast, et Eesti osavõtjad, s. t. prantslased, olid väga sümpaatlikud. — Väga ootamatu ja meie keskkliidule seekord ka väga teenimatu kiitus!

Siiski on usk, et Shamonii taliolümpiaad Eesti keskkliidule olümpiaadide alal nii ütelda on üheks õpetuseks ja et meie osavõtt eelseisvast suviolümpiaadist ja järgnevatel eelseisvatel suurkonkurentidest oleks võimalikult arvukas ja vastav meie üldisele spordi tasapinnale, mis, peab ütleva, paljude suurriikidega võrreldes on tore. Seda usku meie täielikusse

osavõttusse Pariisist jagab arvatavasti kindlalt kõik Eesti spordi harrastajaskond või vähemalt selle suur enamus. Kahetseme lõpul veel, et meie võistlejad Shamonii puudusid, kuid usume uuesti paremasse: nimelt, et seda möödalaskmist suvel Pariisis täiel määral parandame.

*

sioonid. Sääli oli ka rida Shamonii tule-
tõrjujaid hiilgekiivrite, toredate pagunite
ja üldise teatrivormiga, mis pärit XIX
aastasaja esimesest poolest. Selle korteeshi
pää kohta avaldasid mitmed välismaa ja
Prantsuse oma lehed arvamist, et spordi
korteeshid peaks olema puhtsportlised, ilma
osavõtuta tuletõrjude ja hotellipidajate
(viimased olid rongikäigus ka esitatud) poolt.

Taliolümpiadi avamine Shamonii jäästaadionil. Ümber iäävälja seisavad rahvuste esitused.

Avamine.

Korteeshis, mis avamispäeva — 25. jaan. päälõunal Shamonii raekoja eest olümpia jäästaadionile liikus, oli võistlejaid 16-nest rahvusest oma rahvuse nimetust kandvate plakaatide ja lippudega järgmises järjekorras: Austria, Belgia, Kanaada, Eesti, P.-Ameerika Ühisriigid, Soome, Suurbritannia, Itaalia, Läti, Norra, Poola, Rootsi, Shveits, Tsheho-Slovakkia, Lõuna-Slaavi ja Prantsusmaa. Hiljemalt saabusid 17-nda rahvuse esitajatena võistlustele ungarlased, kuid et meie — Eesti — poolt ei olnud tegelikku osavõttu, siis jäi osavõtu arv kindlaks 16-ne rahvuse pääle. Korteesh oma hulga — ligi 500 pääle ulatava võistlejate kirju koguga oli pidulikult elev. Nimetada tuleb veel korteeshi esimest osa — pääd, kus olid esitatud kõik auväärilikud Shamonii seisused ja organisat-

Olümpiadi avamine sündis äärmise lühidusega. Avamisvormeli ütlemine oli Prantsuse olümpia komitee poolt, jätud Prantsuse riigialamsekretääri Gaston Vidali kätte.

Siis defileerimine lippude langetamisega möödumisel staadioni päahoonest, mille ees asusid olümpia komiteede liikmed, Prantsuse ametlikud esitajad ja ajakirjanikud. Viimased muidugi mitte defilee kõrgete vastuvõtjatena.

Avamise pühalikumaks osaks oli töötuse andmine ausaks võitlemiseks. Töötust, mille algsõnad „Meie töötame ja vannume . . .“, ütles Prantsuse sõjaväe suusameeskonna kapten adjutant Mandrillon, ringi kelle ümber seisid rahvuste esitajad. Siis veel üks ring ümber jäävälja, Alpi kütid tõid oma fanfaaridel kuuldavale seepäev viimase lustika marsi ja oli lõpp avamise ametlikule osale.

*Töotuse andmine avamistseremoniil ausaks ja määrustepäraseks võistlemiseks.
Töotuse loeb ette adjutant Mandrillon, Prantsuse sõjaväe suusameeskonna kapten,*

Avamise järele võimaldati võistlejatele tarvitada väikest curlingi jaoks määratud jäävälja, kuna suur väli oli sulatud jääd pehmenanud sula tõttu. Väiksel jääväljal keerles kõige internatsionaalsem talispordlaste kogu, kelle seas Austria iluuisutajaid, Skandinaavia kiiruisutajaid ja Ameerika hockeymehi. Pilt, mis mitte sagedasti nähtav. See avamäng väiksel jääväljal lõppes hämaruses, et ruumi anda järgmisel päeval alanud olümpiaadi suuskontserdile, millel esinesid talispordi häälrikkamad tenorid ja sopraanid.

*

Kiiruisutamine.

Thunbergi ja Soome triumf.

Esimene võistluste päev — 26. jaanuar. algas kiiruisutusega Olümpia jäästaadionil, mis suurem jääväli maailmas. Jäävälja all on üldse 36.000 ruutmeetrit, sellest jäävälja ennast 20.000 ruutmeetrit. Ring üle 400 meetri, 2-he jooksuteega, seejuures kumbagil küljel 140 mrt. pikk sirgtee.

Jää kvaliteeti ei saanud pidada häaks. Shveitsi lehed kirjutasid, et nende maa jää Shamonii omast on tubliste parem. Thunberg, kellega stardi eel riietusruumis

võimalus oli kõneleda, kinnitas oma korda, et Davoses (Shveitsis) jää on 3 korda parem!

Võistluste tulemuste kohta arvas Thunberg, kes käel kandis Davoses võidetud kulduuri, et raske olla midagi ette ütelda. Siiski leidis ta, et ameeriklastest on Jewtrow 500 meetris häa. Kõneluse lõpul, mil juba kõlas hüüde starti, andis Thunberg veel oma autograafi „Spordilehele“. Selle andmisel ilmutas ta kindlust, mis lubas arvata, et ilmameister Thunberg oma sisemises on julge oma võidu päale olümpia konkurentsil.

Nagu teada tuligi Thunberg kiiruisutuse suuremaks võitjaks, omandades olümpia võidud 1500 ja 5000 meetris ja 10.000 meetris kaasmaalase Skutnabbi järele teise koha. Seega triumfeeris kiiruisutuses Thunberg täielikult ja ühes temaga Soome. Nii võis ta uuel kõnelusel päale võistluste lõppu vabalt ütelda, et teised võistlejad olid tema kõrval väiksed.

Kuna tehnilised tagajärjed toodud kirjutuse lõpul, jätkame kiiruisutuse võistluste üldise pildi kirjeldust. Jooks oli korraldatud, nagu ülemal juba tähendatud, kahel teel, sisemisel ja välimisel, mida võistlejad iga ringi järele vahetasid. Nii läksid võistlejad stardist välja ühelt liinilt, kuna ka finish oli muidugi siis ühine. Võistlejate osavõtt kiiruisutusest oli elav. Neid oli

500 mt.—27, 1500 mt.—22, 5000 mt.—22, ja 10.000 mt.—16. Võistlejate pilt oli kõige kirjum. Soomlased ja norralased, parema uisutehnika mehed, valitsesid, oma pääle kindlad olles, võitude saatust, kuna rootslastel selle juures oli ootamatult väike osa. Siis ameeriklased, kelle parem mees Jewtraw omandas 500 meetris olümpia võidu, mis mõjus sabaga tähena. Teada on, et

Charles Jewtraw, Ameerika

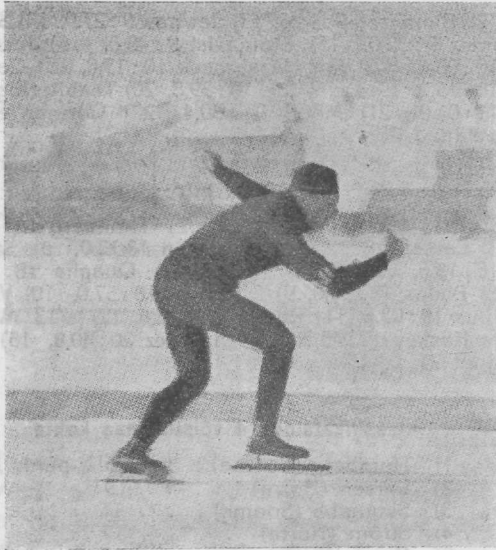
Jewtraw on 23 aastane Ameerika üliõpilane, kõigiti sümpaatne y a n k e e. 500 mt. jooksis ta suure jõurikkusega ja eriti hästi kurvedel. Viimast seletatakse sellega, et Ameerikas on jäärajad peaaegu täisringi kujulised, mis mehi kurve jooksus tugevaks teinud. Pääle selle on ameeriklastel väljapaistev jõurikkus. Pikemates maades, kus juba hää tehnika tarvilik, võidu shansse

neil enam ei olnud. Soomlaste, norralaste ja ameeriklaste järele tulid prantslased. Neist olid kõik pääle Quaglia nõrgad. Quaglia, kes Shamoniist pärit, on mitmekordne Prantsuse uisumeister ja purustas olümpiaadil Prantsuse rekorde. Edasi olid järgmiste rahvuste esitajatena jäärajal mõjul veel lätlane Rumba ja poolakas Jucevicz. Need kaks leidsid hindamist Prantsuse lehtede poolt, kes oma lugejatele rõõmutava sündmusena teatasid, et Prantsuse meister Quaglia kõigi nelja maa kohta individuaalselt platseeris 6-ndale kohale ja seda eelpool sarnaseid kõrgeklassi mehi kui Rumba ja Jucevicz, kes samuti nelja võistlusmaa kohta võetult tulid 7- ja 8-ks.

Ja belglased ja inglased? Kui meie oma kiiruisutajatega seisame Norra koolipoiste klassis, siis seisavad nim. maade kiiruisutajad, pardon, meie koolipoiste uisuklassis. Belglassi ja inglasi kui rahvusvahelisi võistlejaid jooksmas näha oli lihtsalt häda. Jõu ja kiiruse puudus, kõnelemata tehnikast. Pikematel võistlusmaadel tulid nad viimased sajad meetrid suure vaevaga, kuna viimased meetrid sõitsid nad püsti, ainult alale jäänud hoo varal. Finishist läbi olles seisid nad jalul suure raskusega. See on toodud ilma liialduseta. Huvitava on märkida, et üks Inglise kiiruisutuse konkurent — Teabit on vana 53 a., kuna tal ühtlasi lapselapsed, seega vanaisa.

Üksikutest paaridest oli 500 m tr. kõige tugevam konkurent 12-nda paarina jooksnud Jewtraw ja Kanaada poolt ainukese kiiruisutajana osavõtnud Gormani vahel. Jooks läks suure kisa saatel ja lootusel hää resultaadi pääle. Kanaadlasele, kes Jewtraw'ga kogu aeg ühtlaselt läks, lõppes jõud alles viimastel kümnetel meetritel. Selle pääle vaatamata realiseeris kanaadlane 500 mtr. ajaga 45,4, mis tõi ta 7-ndale kohale. Sellele tugevale konkurentile võlgneb Charles Jewtraw kahtlemata osalist tänu oma võidu eest. Naaber Rumba jooksis kõige viimasena ja üksini ning näitas aega 48,8 (16-nes koht), misuguse aja kohta ta pärast korduvalt oma rahulolematust avaldas, kuna ta juba Riias alati 48-ga jooksnud.

5000 m tr. katkestas kanaadlane Gorman poolel maal verejooksu tõttu ninast. Ta paarimeheks oli Quaglia, kes publikult suuri ovatsioone löikas, omandades 9-nda koha. Tore paar oli Skutnabb ja Bialas. Viimane oli parem ameeriklane sel võistlusmaal. Stardist väljaminekul tõmbas ameeriklane kohe 20 mtr. ette. Skutnabb läheb mõõduka tempoga järele, tribüünist

*Claes Thunberg, Soome,
jookseb 500 mtr. kurvet.*

*Julius Skutnabb, Soome,
võitja 10.000 meetris, jookseb viimast sirgteed.*

möödumisel paneb ta käed suu ette torusse ja hüüab Bialas'le järele: „American!“, mis naeru tekitab. Ameeriklane tormab aga edasi ja 1500 mt. möödumisel on Skutnabb $\frac{1}{4}$ ringi maas. Siis algab Skutnabb pääletungi, püüab ameeriklase

400 meetriga. Jewtraw oli Strömiga paaris ja omas 13-nda koha — 9:27.

1500 mtr. läks 27. jaanuaril. Jää oli eelmise päeva omast parem. Võitja Thunberg jäi Mathieseni käes olevast ilmarekordist, mis on 2:17,4, maha 3,4 sekundiga. Thunberg oli koos norralase Larseniga, kes teiseks tuli. Nagu mitmed välismaade korrespondendid leidsid, oli see võistlus gigantlik. Thunberg võitis tsent-tsendilt pinda ja lõpetas 20 mt. ees. Kahjatseda oli sooml. Valleniusi kukkumist kurvel, kusjuures ta kümme-kond meetrit ringist välja libises. Ta kukkumiseni jookstud aeg oli parem Larseni omast, nii et Valleniusel oli väljavaateid teise koha pääle.

Charles Jewtraw jookseb 1500 mtr.

kinni ja lõpetab 60-meetrilise edumaaga. Skutnabb aja poolest teise võidu omanik, Bialas 6-es (8,55). Vahepääl jookseb Teabit, kellest eelpool kõnelnud, 5000 mt läbi ajaga 11:01,2! 5000 mt. võitja Thunberg oli paaris Rumbaga, keda võitis mängides

10.000 meetris oli suurpaariks Thunberg ja Skutnabb, kes algasid rekordtempoga. Skutnabb läheb pääle 3000 mtr. ette ja suurendab oma võidumaad kindlalt. Thunberg teeb ilusa lõpuspurdi, kuid ei jõua tagasi võita kaotatud viitkümme meetrit.

Resultaadid kuulutati häälekõvendustorude kaudu, mis hääle kuuldavaks teevad 2 kilomeetri pääle.

Need tagajärjed, mis siin täielikult toodud, olid järgmised:

500 mtr.:

1) Jewtraw (Ameerika) 44 sek., 2) Oskar Olsen (Norra) 44,2, 3) ja 4) Thunberg (Soome) ja Larsen (Norra) 44,8, 5) Wallenius (Soome) 45,0, 6) Blomquist (Rootsi) 45,2, 7) Gorman (Kanaada) 45,4, 8) ja 9) Moore (Ameerika) ja Ström (Norra) 45,6, 10) Skutnabb (Soome) 46,4, 11) Blomgren (Rootsi) 46,6, 12) Kaskey (Ameerika) 47,0, 13) Moen (Norra) 47,2, 14) Steinmetz (Ameerika) 47,8, 15) Quaglia (Prantsuse) 48,4, 16) Rumba (Läti) 48,8, 17) Jucevicz (Poola) 49,6, 18) Hassler (Prantsuse) 50,6, 19) De Ridder (Belgia) 52,6, 20) Gegout (Prantsuse) 53,2, 21) De Wilde (Prantsuse) 54,8, 22) Van Hazebroeck (Belgia) 55,8, 23) ja 24) Dix (Inglise) ja Van Volckxsom (Belgia) 56,4, 25) Sulton (Inglise) 1:00,4, 26) Moens (Belgia) 1:02, 27) Horn (Inglise) 1:04,4.

1500 mtr.:

1) Thunberg 2:20,8, 2) Larsen 2:22,3, 3) Moen 2:25,6, 4) Skutnabb 2:26,6, 5) Ström 2:29,0, 6) Olsen 2:29,2, 7) Kaskey 2:30,0, 8) ja 9) Jewtraw ja Moore 2:31,6, 10) Rumba 2:32,0, 11) Gorman 2:35,4, 12) Steinmetz 2:36,0, 13) Blomqvist 2:36,4, 14) Quaglia 2:37,0, 15) Jucevicz 2:42,6, 16) Gegout 2:54,4, 17) Van Hazebroeck 2:54,8, 18) De Wilde 2:55,0, 19) Ridder 3:01,8, 20) Van Volckxsom 3:04,6, 21) Moens 3:17,2.

5000 mtr.:

1) Thunberg 8:39,0, 2) Skutnabb 8:48,0, 3) Larsen 8:50,2, 4) Moen 8:51,0, 5) Ström 8:54,6, 6) Bialas (Ameerika) 8:55,0, 7) Paulsen (Norra) 8:59,0, 8) Donovan (Ameerika) 9:05,6, 9) Quaglia 9:08,6, 10) Wallenius 9:12,8, 11) Rumba 9:14,4,

12) Blomgren 9:14,6, 13) Jewtraw 9:27,0, 14) Steinmetz 9:35,0, 15) Blomqvist 9:48,8, 16) Jucevicz 10:05,6, 17) Van Hazebroeck 10:13,8, 18) Gegout 10:15,2, 19) De Wilde 10:39,8, 20) Teabitt (Inglise) 11:01,0, 21) Moens 11:30,4, 22) Gorman ei lõpetanud.

10.000 mtr.:

1) Skutnabb 18:04,8, 2) Thunberg 18:07,8, 3) Larsen 18:12,2, 4) Paulsen 18:13,0, 5) Ström 18:18,6, 6) Moen 18:19,0, 7) Quaglia 18:25,0, 8) Bialas 18:34,0, 9) Donovan 18:57,0, 10) Wallenius 19:03,8, 11) Rumba 19:14,6, 12) ja 13) Moore ja Kaskey 19:45,2, 14) Jucevicz 20:40,8, 15) Gegout 21:03,4.

Klassifikatsioon 4 võistlusmaa kohta:

1) Thunberg (Soome)	5 ¹ / ₃ punkti,
2) Larsen (Norra)	9 ¹ / ₂ "
3) Skutnabb (Soome)	11 "
4) Ström (Norra)	17 "
5) Moen (Norra)	17 "
6) Quaglia (Prantsuse)	25 "
7) Rumba (Läti)	28 "
8) Jucevicz (Poola)	32 "
9) Gegout (Prantsuse)	36 "

Rohkem võistlejaid kõiki võistlusmaid ei jooksnud.

Võistlejad paaritati esimesel jooksul (500 mtr.) loosi teel, kuna järgmistel võistlusmaadel paaritati eelmisel jooksul näida.

Cesar Thunberg
Oskar Olsen *Jarald Ström*
Charles Jewtraw
György Moen
Karry H. Kaskey *Skutnabb*

Kiiruisutajate autograafid.

Ameerika uisutajad

Shamoniis.

Vasakult:

**Taylor, treener,
Charles Jewtraw,**

**Harry Kaskey,
Joe Moore,
William Steinmetz,
R. Donovan ja
Valentine Bialis.**

tud paremuse järele. See tee on mitmelt poolt leitud olevat ebaõige. Ajakirjanduses soovitati pärast, et edaspidistel suurvõistlustel ka kiirusutamises oleks päälle esimese jooksu veel uued sama maa pool-

finaali ja finaali jooksud, mis annavad paremat konkurentsi ja resultaate. Võistluse korralduse poolt selle kohta seni seisukohta ei ole võetud.

Uisutamise taktikast

on huvitava näitusena tuua üksikute ringide aegu, millega paremad võistlejad pikemaid maid jooksid. Ringi pikkus on teatavasti 400 mtr.

5000 meetrit :

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Thunberg . . .	1:03,0	1:43,8	2:25,0	3:06,0	3:47,6	4:29,4	5:11,0	5:52,8	6:35,2	7:17,4	7:58,8	8:39,0
Skutnabb . . .	1:08,2	1:49,6	2:29,8	3:11,2	3:52,4	4:33,8	5:15,4	5:57,2	6:39,6	7:22,0	8:05,2	8:48,0
Larsen . . .	1:06,2	1:47,2	2:29,0	3:12,8	3:54,0	4:35,0	5:17,0	5:59,0	6:40,4	7:23,4	8:07,3	8:50,2
Bialas . . .	1:01,0	1:40,6	2:21,6	3:04,0	3:46,8	4:30,0	5:14,4	5:56,8	6:40,4	7:24,2	8:09,2	8:55,0
Donovan . . .	1:01,0	1:45,6	2:27,8	3:10,4	3:53,4	4:36,6	5:21,6	6:06,0	6:52,0	7:36,8	8:21,8	9:05,6

Esimese ringi all tuleb 5000 meetris tegelikult 1 $\frac{1}{3}$ ringi 600 mtr. arvata, kuna 5000 mtr. tervete ringi dega välja ei anna.

10.000 meetrit :

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Skutnabb . . .	48,4	1:30,8	2:12,6	2:54,2	3:36,6	4:18,6	5:01,2	5:43,0	6:25,8	7:08,4	7:51,6
Thunberg . . .	48,4	1:32,0	2:12,8	2:54,4	3:36,2	4:18,0	5:02,8	5:42,8	6:25,4	7:08,8	7:52,8
Larsen . . .	45,6	1:27,8	2:10,6	2:53,4	3:36,2	4:20,4	5:03,4	5:47,4	6:30,2	7:14,2	7:57,6

	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Skutnabb . . .	8:34,4	9:18,6	10:01,0	10:44,8	11:28,2	12:12,0	12:56,0	13:40,0	14:24,4
Thunberg . . .	8:36,0	9:22,0	10:07,0	10:51,4	11:36,0	12:20,0	13:04,0	13:48,0	14:32,0
Larsen . . .	8:42,4	9:26,4	10:11,4	10:55,4	11:39,6	12:23,6	13:07,8	13:51,6	14:35,4

	21	22	23	24	25
Skutnabb . . .	15:08,4	15:52,8	16:37,2	17:21,4	18:04,8
Thunberg . . .	15:15,4	15:59,4	16:43,6	17:27,2	18:07,8
Larsen . . .	15:19,0	16:02,8	16:46,0	17:29,4	18:12,2

Nende üksikud vaheajad on:

5000 meetris:

Thunberg . . .	500 mtr.	52,5	1500 mtr.	2:35,4
Skutnabb . . .	" "	56,5	" "	2:40,5
Larsen . . .	" "	55,2	" "	2:39,8
Bialas . . .	" "	50,8	" "	2:31,6
Donovan . . .	" "	50,8	" "	2:38,2

10.000 meetris:

Skutnabb . . .	500 mtr.	56,7	1500 mtr.	2:43,5	5000 mtr.	8:56,5
Thunberg . . .	" "	56,7	" "	2:43,7	" "	8:58,0
Larsen . . .	" "	54,8	" "	2:42,0	" "	9:04,4

Curling.

Curling.

Vagusate hullude mäng.

Sarnaselt määras ära üks Tshehi aja- kirjanik korrespondentsis oma lehele seda mängu, mis oli võetud Shamonii olümpiaadi kavasse. Curlingis võtsid osa Inglise, Prantsuse ja Rootsi meeskonnad ja kui käesoleva lehe praegune kirjatükk kellegile selles mängus Shamonii võistelnule kätte peaks juhtuma, siis tuleb juba kirjatüki päälkirja pärast ette paluda vabandust. See päälkiri ei ole tehtud mitte curlingi mahategemiseks, vaid selle mängu nii ütelda häatahtlikuks selgitamiseks.

Curling on auväärne mäng, mille jaoks Shamonii oli tehtud oma väike 30 mt. pikkune jääväli. Mängitakse curlingit eriliste kividega, mis muidu pressrauda meele tuletavad, kuid vahe on selles, et need kivid on ümmargused. Käepide on olemas igal kivil, kuna kivi kaalub 15—18 kilogrammi. Teiseks võistlusriistaks curlingi juures on — luud! Mäng ise seisab selles, et kividega, mida ühest välja otsast libisema visatakse, püütakse välja lüüa teises väljaotsas ringisse paigutatud samasuguseid kivisid. Kivi libistamisel sünnib toiming, mis kõrvalvaatajatele paistab olevat kõige veidram: nimelt kui kivi mööda jääd sihi

poole sõidab, pühivad 2 mängijat oma luudade ja harjadega kõige energilisemalt kivi teelt eest jääd, et seda puhastada vähematestki kübemetest, mis kivi edasi libisemist võiks raskendada.

Mäng ise on pärit juba 16-ndast aastajast, kuna teda kõige rohkem harrastakse Shotimaal. Kivid valmistatakse Shoti graniidist. Kivid, mida kõige piinlikumalt lihvitakse, maksavad 3000 frangi ümber tükk.

Curlingi olümpiaadi kavasse võtmise vastu on päle curlingi esinemist Shamonii seisukohta avaldanud kõik Prantsuse ja palju välisriikide lehti. On lihtsalt näidatud, et see patriarhaalne mäng ei kölba olümpiaadi atleediliste spordialade juure.

Meeles on curlingi meeste esinemine avamisrongikäigul luudadega õlal, mis juba siis esile kutsus lõbusa tuju. Mängijateks on kõik täiseluastates mehed (muidugi rikkad). Olümpiaadi algpäevadel kiirusutuse ajal tegid nad oma väiksel väljal viimaseid tähtsaid treeninguid. Mitmel piibud suus, missugune asjaolu Prantsuse terava tähelepanekuga korrespondentide poolt leidis paberile panekut.

Siis — 28. jaan. algasid curlingi suurvõistlused. Sel puhul juhtus 2 kena episoodi. Üks mängija oli kivi visanud eriti osavalt, nii et see ringist välja löi terve

Prantsuse curlingimeeskond.

rea kividid. Teine mängija ei suutnud oma vaimustust pidada ja hüüdis valjult: „bravo!“ Sellele tuli lähedalseivate ja hockeyd jälgivate ajakirjanikkude hulga poolt, kes „bravo“ hüüul oma tähelepanu momendiks curlingi pääle pöörasid, vastuseks vali naerulagin, mis üldiselt laiali lagunes. Tõsised curlingi mehed ei lasknud endid sellest segada ja mängisid pühalikult edasi. Teine juhused oli, kus jäävälja töömehed samasuguste luudadega kui curlingi meestelgi, jääd lumest puhastasid. Sel puhul näidati korrespondentide poolt, et jää puhastamise ja curlingi mängimise vahel ei ole tegelikult mingit vahet!

Curlingis, mida tulevase taliolümpiaadi jaoks tuleb lugeda surnud spordiks, võitis Inglismaa punktide vahekorraga 84:11.

See oli Inglise ainukene esimene võit olümpiaadil.

*

Jäähockey.

Euroopa jäähockeymeeste hävinemine transatlantika virtuoosidele.

Jäähockey, millest Shamonis osa võttis 8 rahvust, neist 2 Ameerikast, oli õieti kurvaks leheküljeks Euroopale, mille osaks ka meie endid loeme. Jääväljal, mille mõõdud 70×30 mtr., triumfeerisid kanaadlased kõige täiuslikumalt, seistes suurel

kõrgusel üle Euroopa hockey klassi. Kanaadlased valitsesid hockeykeppi sulepää kergusel ja võitsid mängides Euroopa kuulsama nimega meeskonna, kelleks on Inglismaa. Võistlusväljale matshile kanaadlaste või ameeriklaste vastu välja ilmudes oli kontinendimeeste ainsamaks püüdeks ennast võimalikult vähem lüüa lasta. Transatlantika mehed, piltlikult öeldes, neelasid eurooplasi alla elavatena ja eurooplastel oli tegemist, et päästa oma üksikuid karvu. Selle pääle vaatamata purustasid kanaadlased Shamonis ilmarekordi jäähockey värvate arvus. Nad löid sheitslasi 33:0, kuna senine suurem resultaat oli Antverpeni olümpiaadi oma: Ameerika ja sama Sheits — 29:0. Üle 29-ne värvava, nimelt 30:0 vastu löid kanaadlased veel tshehisid.

Kanaadlaste ja ameeriklaste suurte võitude põhjuseks oli nende kindel uiskudel püsimine, hiiglakiirus ja täiuslik dribbling. Kanaadlaste uisutuskiirus on fänomenaalne, millele meie bandy väljadel nähtud oma jääpallimängijate kiirus kaugegtki juure ei ulata. Kanaadlastel ja ameeriklastel on kiirus eriti suur momendil, mil näituseks üks nende kaitsjatest litri hangib ja sellega vastase värava pääle tormab. Suur kiirus on sel juhusel kasutoovamaks, nimelt ei jõua vastase mängijate suur osa õigeks ajaks oma värava alla tagasi. See võimaldas ameeriklastele

kerget väravalöömist, pääle seda kui paarist kaitsjast läbidribeldud, mis ühele Kanaada või Ameerika hockeymehele ei ole miski raskus. Siin on tuua Prantsuse „L'illustrationi“ arvamine ameeriklaste uisutuskiiruse kohta hockeymängul. Nim. leht leiab selle tõsiselt olevana 50 kilomeetrit tunnis!

Kontinendi meestest olid kiiremateks inglased, kuid kes ei ole võrreldavad kanaadlastega. Teised kiiremad kontinendi

Lõpumatshis olid koos Kanaada ja Ameerika. See matsh tõmbas päältvaatajaid kokku ka Shamonii läheduskonnast, kust nad kohale voolasid rongidel. Lõpumatshil — pühap. 3. veebr. nägi jääväli päältvaatajate rekordarvu, mis oli 7000, kuna sissetulek matshist tõusis 31.000 frangi pääle, mis 600.000 m. ümber. Algas võistlus, kus publiku tähelepanu kogu võistlusaja, 3×20 minutit, püsis ärapöörmatuna Uue ilma 12-ne mängija pääl

Jäähockey Inglise—Rootsi. Võistlus Rootsi värava all.

mehed olid rootslased, kuid nende juures ei ilmutunud kiirus rohke kombineerimise tõttu, mis Rootsis harrastatava bandy pärandus. Tshehid, kes muidu omasid kena taktikat ja tugevust, olid uiskudel püsimes ja kiiruses rootslastest ja inglastest tuntavalt järel. Dribblingus, mis Shamonii kogemuste järele on hockey tähtsam külg, olid kanaadlased ja ameeriklased suurteks virtuoosideks. Eurooplastest olid selles paremad inglased, kes just dribblingule tänu võlgnevad oma kolmanda koha eest võistluses, mille pärast nad rootslasi löid napilt 4:3.

Teiste rahvuste kohta ei ole ütelda midagi, mis neid esile tõstaks. Prantslaste kohta vahest ainult seda, et nad kontinendil hakkasid esimestena jäähockeyd mängima, mis sündis Pariisis aastal 1894.

(kumbagis meeskonnas 6 mängijat). Matsh läks, nagu Pariisi „Sporting“ oma lugejatele tähendab „fantastilise kiirusega“. Kanaada, kelle meeskond ühtlasemalt täiuslik, markeerib Watsoni kaudu 2. minutil esimese värava, mida vastu võttis juubelduse kõu. Siis lööb jälle Watson teise, millele ameeriklaste poolt vastab Drury hulljulgusega ettevõetud dribblingu järele 2:1.

Mängu teine osa on kanaadlaste ülvõimu kulminatsiooniks. 11. min. lööb Smith 3:1, 30 sekundit hiljemalt Mac Caffery 4:1, sama teise mänguosa lõpul lööb Kanaada kapten Munroe veel 5:1. Teisel mänguosal oli teraval mängul kokkupõrge ameeriklase Abeli ja kanaadlase Watsoni vahel. Ameeriklane sõitis läbitungivale Watsonile kehaga otsa, mis tõi

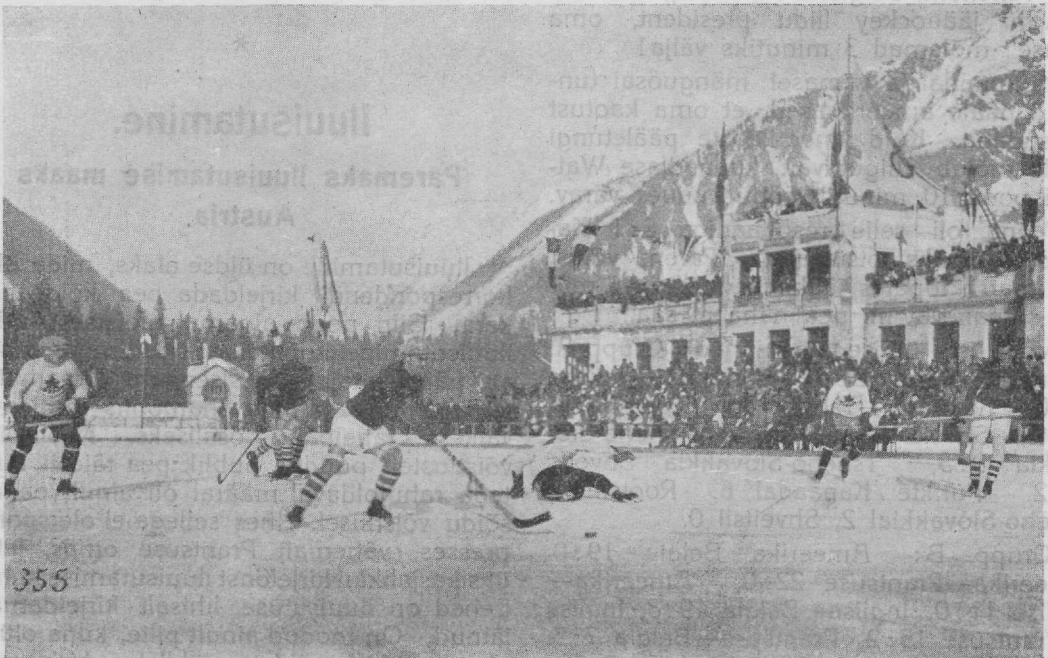

Ameerika — Kanaada.

Kanaada väravavaht lööb palli väravataguse sihis minema.

kaasa viimase kukkumise, kuna litter sai saagiks ameeriklasele. Viimane suutis litri just parajasti edasi lüüa, kui kanaadlane ameeriklasele pääle tungis, nii et

viimane langes oma korda. Mõlemad nim. mehed olid oma meeskondade paremad mängijad. Kanaadlane Watson, keskmisega kasvuga, kolossaalselt nobe for-

Moment jäähockey lõpuvoistlusest Kanaada — Ameerika. Ameerika tungib pääle.

Kanaada jäähockey meeskond pääle võitu.

vard, ameeriklane Abel, mängukoha poolst kaitsja, kuid ka võrratu forvard, kes mitmel korral üksi atakeeris Kanaada väravat. Pääle selle on Abeli kehakaal 112 kilogrammi, nii et ta langemine oli väike sensatsioon. Selle juhuse kohta tegi vahekoht. belglane M. Loicq, kes rahvusvah. jäähockey liidu president, oma otsuse: mõlemad 3 minutiks välja!

Kolmandal ja viimasel mänguosal tungivad pääle ameeriklased, et oma kaotust vähendada. Kuid ameeriklaste pääletungi pääle mõjub suigutavalt kanaadlase Watsoni poolt 10. minutil löödud kuues värav.

Mäng oli selle resultaadiga 6:1 Kanaada võiduks otsustatud. Parem võitis. See matsh lõpetas jäähockey turniiri, millele sarnanevat nii pea näha ei saa.

Võistluste üldised tagajärjed: Grupp A: Kanaada—Rootsi 22:0, Kanaada—Shveits 33:0, Kanaada—Tsheho-Slovakkia 30:0, Rootsi—Shveits 9:0, Rootsi—Tsheho-Slovakkia 9:3, Tsheho-Slovakkia Shveits 11:2. Punkte Kanaadal 6, Rootsil 4, Tsheho-Slovakkial 2, Shveitsil 0.

Grupp B: Ameerika—Belgia 19:0, Ameerika—Prantsuse 22:0, Ameerika—Inglise 11:0, Inglise—Belgia 19:3, Inglise—Prantsuse 15:2, Prantsuse—Belgia 7:5. Punkte Ameerikal 6, Inglismaal 4, Prantsusmaal 2, Belgial 0.

Finaalgrupis mängisid kumbagi grupi 2 paremat: Kanaada—Ameerika 6:1, Kanaada—Inglise 19:2, Ameerika—Rootsi 20:0, Inglise—Rootsi 4:3.

Võitjad: 1) Kanaada, 2) P.Ameerika, 3) Inglismaa. Kanaada löi turniiri kestvusel väravaid 110:3, Ameerika 73:6 vastu.

*

Iluisutamine.

Paremaks iluisutamise maaks Austria.

Iluisutamine on üldse alaks, mida ühel korrespondendil kirjeldada pea kõige raskem. Siin peab algama ülevusest, mida iluisutamine kui kõige artistilisem spordiala päältvaatajatesse sisendab. Ootamatult sai aga iluisutamine Shamonis võrdlemisi väikese tähepanu osaliseks. Koolisõidu võistlustelt puudus publik pea täiesti, kuna teda rahuloldaval määral oli ainult paarisõidu võistlusel. Ühes sellega ei ole spordipresses, vähemalt Prantsuse omas, leida üksikasjalikku kirjeldust iluisutamise kohta. Lehed on iluisutuse lihtsalt kirjeldamata jätnud. On toodud ainult pilte, kuna olümpiaadi kohta näidates üldistes kirjutustes on iluisutuse kui olümpiaspordi vastu

isegi opositsiooni asunud. Prantsuse lehed tähendavad prantslastele omase temperamendiga, et olümpia talispordi võistlused ei jäänud puhtsportlisteks. Anti 30 punkti, iga esimene võit 10 punkti, iluuisutuse eest, mis olla enam kohane „music-hall’is“ kui olümpia jääväljal. Selle kõrval, jätkavad prantslased, said ka naadlased oma suurepärase hockey eest ka 10 punkti, sama ka norralased oma Haugi 50-kilomeetrilise suusamaratoni võitmise eest, mis atleedilise võistluse mõttes iluuisutusega ei ole võrreldavad.

Pr. Herma Plank-Szabo, Austria, võitja iluuisutamises naistele.

Nagu sellest näha, tuli mõnel pool esile isegi vaenulikkus iluuisutuse, selle „kõige õrnema“ spordiala vastu.

Kõige selle päale vaatamata oli Shamonis esinenud iluuisutuse klass üldiselt kõrge ja imestamisväär. Raske koolisõidu numbrid täideti meisterlikkusega.

Vabasõit peeti muusika saatel. Muusikaks oli klaver ja pärastpoole väike capelle. Mängiti staadioni bar’is, kuna helid edasi anti häälekõvendus-sisse-seade kaudu. Nii oli klaverit kuulda üle kilomeetri kaugusele jääväljast.

Üksikvabasõitu täitsid nii mees- kui naisvõistlejad suure vistuositeediga. Kavas oli rohkelt hüppeid ja piruette, millele meie iluuisutajate võrdlemisi noor klass veel lähedal ei ole. Naisvõistlejatest domineeris pr. Herma Szabo-Plank (Austria), kes viimased 2 aastad olnud oma ala ilmameister. Ta tunnistati kohtunikku poolt lahkuminekuta esimeseks. Naisvõistlejate seas oli üllatusnähtuseks Norra iluuisutaja prl. Sonia Hennie, kes ainult 11-aastat vana. Ta täitis harjutusi võrdlemisi ladusalt, kuid nooruse tõttu puudus veel see meisterlikkuse rutiin, mis on auhinna toojaks. Meesvõistlejatest päris võidu rootslane Gillis

Gillis Grafström, Rootsi, võitja iluuisutamises meestele.

Grafström, kes ka 1920. a. olümpia võitja. Tal oli küll vabasõidul õnnetus, nimelt kukkus ta korra maha. See ei mõjunud aga tulemuse pääle, kuna ta omas teistest tuntavalt eesolevat tehnilist täiust ja pääle selle suurt liigutuste elegantsi. Viinlasel Villy Bröckliil, kes viimasel aastal oli ilma-meister, tuli nüüd Grafströmi ees vastuvaidlematult kapituleerida.

*Engelmann—Berger, Austria,
võitjad iluuisutamise paarisvõistluses.*

Paarissõidud olid sulavamateks soomlased pr. ja hra Jakobson, kes kahe aasta eest ka Tallinna külastasid. Nad võitsid Antwerpenis, kuid neil tuli nüüd Shamoniis esiplaanile lasta. Viini paari pr. Engelmanni ja Bergerit. Soomlaste Jakobsonide

paarissõidu iseloomuks on täiuslik ühtlus, mida nad ainukestena sarnasel suurel, täpselt väljatöötatud määral omavad. Nende sõidukavas ei ole midagi, mis oleks lööv oma otsekoheise erakordsusega. Neil tuleb ütelda, ei ole oma sõidukavas teravat kulminatsiooni, milleks teistel on igal oma „patentnumber“. Teistel paaridel oli ühtluse kõrval olemas ka see viimane — patentnumber, kus näit. daamid oma partneritele tugeledes tegid kõrgeid õhuhüppeid ja muud. Võitja paar — Engelmann ja Berger — esitas mõlema toodud kooli vahepäälset ja pääsis selle tõttu esimesele kohale. Seda sündmust tuleb võtta kui võitu Jakobsonide poolt esitatud vana „akadeemilise“ voolu üle, mis oli oma liigsuure plastilikkusega sentimentaalselt magus. Selle magususe tähe alt peaks muu seas vabanema ka kodumaa paarissõit.

Iluuisutajad võisid enese maksmapaneku mõttes üldiselt siiski väga rahule jääda: neid fotograferiti väga rohkelt ja nende plastilised poosid ehivad praegu (veebruari teisel poolel) rohkelt Pariisi lehtede suuri vaatekaste. Sel iluuisutajate fotograferimisel tuli ette ka oma sündmus: nimelt sõitis ameeriklane Niles vabasõidu ajal ühele liiga lähedale tükkinud fotograafile otsa. Fotograaf jäi jalule, kuid ameeriklane, kes parajasti ühel jalal liugles, kukkus jääle. Teadmata on, kuidas kohtunikud sündmuse pääle vaatasid — punktide suhtes.

Üldiselt oli paremaks iluuisutajate maaks Austria, kes omas 3-st alast 2 esimest ja ühe teise võidu. Austria laste osavõtt Shamoniist oligi ainuüksi iluuisutuses.

Tagajärjed:

Mehed: 1) Grafström (Rootsi) 10 p., 2) Böckl (Austria) 13 p., 3) Gautschi (Shveits) 23 p., 4) Siiva (Tsheho-Slov.) 23 p., 5) Page (Inglise) 37 p., 6) Niles (Ameerika) 46 p.

Iluisutamine.

Mrs Blanchard—Nilles, paarissõidus 6. koht.

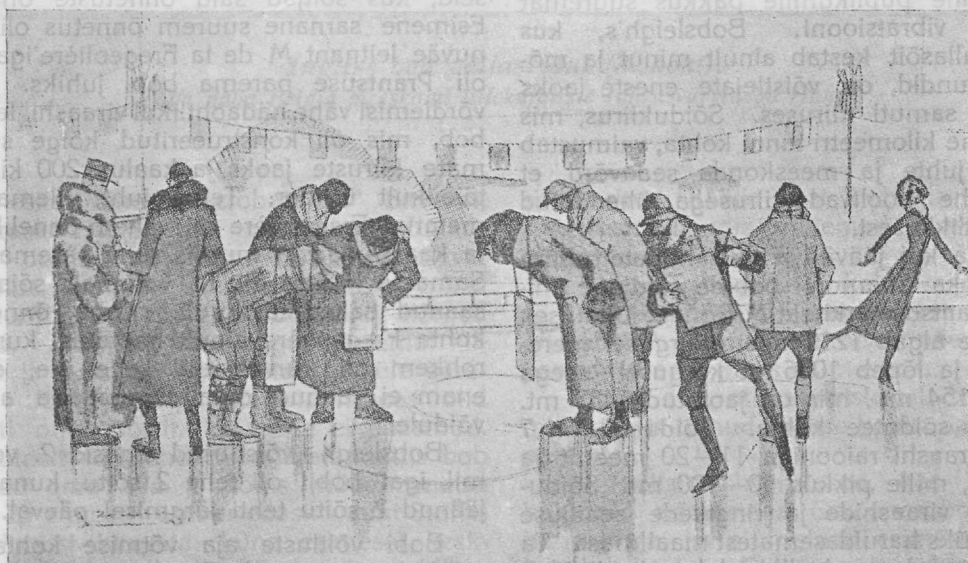
Akrobaatiline esinemine.

Naised : 1) M-me Szabo-Plank (Austria), 2) Miss Loughran (Ameerika) 3) Miss Muckelt (Inglise), 4) Miss Blanchard (Ameerika), 5) M-me Joly (Prantsuse).

Paarissõit : 1) M-me Engelmann—Berger (Austria) 9 p., 2) Jakobsonid (Soome) 18¹/₂ p., 3) M-me

Joly — Brunet (Prantsuse) 22 p., 4) Miss Muckelt — Page (Inglise) 30 p., 5) M-me Herbe — Wagemans (Belgia) 37 punkti.

*

Iluisutamine.

Oliimpia võitja Shveitsi bob „Acrobate“ väljasõidul.

Meeskond: tüüril kaptenina Scherrer, teine Neuveu, kolmas H. Schlaeppi, bremsi pääl A. Schlaeppi.

Bobsleigh.

Shveitslaste võit selles hulljulgete spordis.

Bobsleigh — see külmaverelsuse ja hulljulguse sport oli Shamonii alaks, mille vaatlemine publikumile pakkus suuremat närvide vibratsiooni. Bobsleigh's, kus mäest allasõit kestab ainult minut ja mõned sekundid, on võistlejate eneste jaoks võluvus samuti kiiruses. Sõidukiirus, mis üle 60-ne kilomeetri tunni kohta, vaimustab bobide juhte ja meeskonda sedavõrd, et nad vähe hoolivad kiirusega ühendatud hädadohtlikkusest.

Sama kui jääväli ja suusahüpete trampliin, on ka Shamonii bobide sõidutee ehitatud Prantsuse arhitekt M. Rondet juhatusel. Sõidutee algab 1210 meetri kõrgusel merepinnast ja lõpeb 1056 mt. kõrgusel — seega langus 154 mt., mis on jaotatud 1433 mt. pikkuse sõidutee kohta. Sõiduteel on 7 suurt viraashi raiooniga 11—20 meetrit ja sirgteed, mille pikkus 50—100 mt. Sõidutee on viraashide ja ringteede seadluse poolest üks haruldasematest maailmas. Ta on ehitatud teaduslikkudel printsiipidel. Viraashid oma jäätanud lumest äärtega on tehtud nii kõrged, et võimalikuks mak-

simaalseks sõidukiiruseks on 115 kilomeetrit tunnis. Võistlejad ise tähendasid sõidutee kohta, et ta on suurepärane ja valmistatud haruldaselt. Ta ei ole võrreldav talikurortide harilikkuude bobiteedega, kuna viimased olla banaalselt hädadohtud!

Võistluseelisel treeningul oli rida juhu-seid, kus sõitjad said õnnetuste ohvriks. Esimene sarnane suurem õnnetus oli lennuväe leitnant M. de la Fregeolière'iga, kes oli Prantsuse parema bobi juhiks. Ühel võrdlemisi vähe hädadohtlikul viraashil lendas bob, mis oli konstrueeritud kõige suuremate kiiruste jaoks ja kaalus 200 kilogr., täielikult ümber. Tema juht, ülemal nimetatud Fregeolière oli vähem õnnelik kui ta kaassõitjad ja murdis oma parema käe. Samasse käesse oli ta varemalt sõja ajal saanud sakslaste kuuli. Oma õnnetuse kohta Fregeolière ainult naeratas, kuna ta rohkem oli kurvastatud selle üle, et ta enam ei saanud oma kameraade aidata võidule.

Bobsleigh võistlused algasid 2. veebr., mil igal bobil oli teha 2 sõitu, kuna ülejäänud 2 sõitu tehti järgmisel päeval.

Bobi võitluste aja võtmise kohta on märkida, et see oli Prantsusmaal esimest korda, kus ametlikult tarvitati elektri kromomefraashi sajandikkude sekundite arves-

tamisega. Sarnase kronometraashi sisseadmise sündis Prantsuse olümpia komitee erilisel soovil ja Prantsuse kellaseppade viimane kongress oli selle valmistamiseks määranud erilise komisjoni.

Esimesena startis jäisel sõiduteel Shveitsi bob „Acrobate“, kes näitas päeva paremat aega — üksikult 1 : 27, 39 ja 1 : 27, 60. Teisele kohale sai Inglismaa, ajaga, mis shveitslaste omast oli halvem üle sekundi. Kuid Shveitsi võit oli kallilt ostetud. Tegelikult kõige parem ja teiste võistlejate poolt kõige rohkem kardetud favoriitbob „Kismet“,

tee veas, kuna ka treeringsõitudel just samas kohas ette tuli kõige rohkem kukkumisi. Pääle „Kismet“ juhtumist parandati sõidutee tähendatud osa,

Esimesel päeval omased bobid kohad järjmes järjekorras: 1) Shveits, 2) Inglise teine bob, 3) Belgia 1-ne, 4) Prantsuse 2-ne, 5) Inglise 1-ne, 6) Itaalia 1-ne. Ei klassifitseeritud Prantsuse esimest bob'i, kes oma esimesel sõidul korduvalt kukkus, kuid õnnelikult, ja kes saavutatud halva aja tõttu — minuti asemel 4 minutit — teist sõitu enam ette ei võtnud. Veel ei klas-

Inglise bob väljasõidul (3. koht).

Taga näha Belgia meeskond lillekujuliste rahvusvärvidega rinnal.

mis esitas ühes „Acrobate’iga“ Shveitsi, sai raske kukkumise osaliseks. Kukkumise põhjuse leidsid shveitslased olevat asjaolus, et eelviimasel viraashil, millel kukkumine sündis, ei olnud küllalt kõrged ääred. „Kismet“ tuli kõige suuremal kiirusel ja paiskus nim. viraashil üle äärevalli. Juht ja tagumine pidurimees olid täiesti oma postil, kuid see ei päästnud. Sõiduteelt väljalendamise järele mattis bob mehed oma alla ja sõitis mööda metsa veel 25-e meetri ümber edasi. Juht Stoffel sai rinnust haavata, kuna esimesel keskmehel Guldeneril oli sääreluu komplitseeritud murdumine. Shveitsi lehed leiavad selle õnnetuse põhjuse olevat ainult sõidu-

sifitseeritud Itaalia 2-st bobi ja Shveitsi 2-st (Kismet) mis mõlemad kukkusid ja ei lõpetanud.

Pühap. 2. veebr. oli kolmas ja neljas sõit, mis läksid ühegi kukkumiseta. Shveitsi „Acrobate“ saavutas eelmisest päevast veel parema aja ja püsis esimesena.

Totaal aeg oli shveitslastel 5 : 45, 54, mis teiseks tulnud Inglise bobist 3 sekundit parem.

Nii võitsid shveitslased, kes 1887 a. hakkasid esimestena Euroopas bobi sõitu harrastama, ka olümpiaadi esimesed võitlused sel alal. Eriti kenalt mõjus võitja „Acrobate’i“ meeskond ise, Mehed olid pääle oma võitu suures joovastuses. Ära-

tasid samal päeval peetud hockey finaalis Kanaada — Ameerika, kus nad olid päältvaatamas, publikus sooja tähelepanu. Mängu vaheajal jäävälja bar'is hüppasid mehed rõõmust laua ääres, kus nad jõid kuuma veini. Selle juures olid nad varemalt juba viinamarja vedeliku kerge mõju all. Siia tuleb juure lisada, et üksikud Prantsuse lehed ka bobsleigh'iti kohta on tähendanud, et bobsleigh ei olla oma hulljulguse elemendi olemasolu tõttu puhas atleediline sport. Pääle selle veel olla bobi mehed veel suured „dopingu“ (ergutuse) sõbrad, nii et neil pääle sõitu klaas konjakit on eluliseks vajaduseks. Kuid see, peab tähendama, on bobide kihutuse juures arusaadav ja ei võta veel bobsleigh'it kui olümpia spordilt tema kenadust.

Tehnilised tagajärjed olid: 1) Shveits 4 sõitu 5:45,54, kiirem sõit tunnikiirusega üle 61 kilomeetri, 2) Inglise (teine bob) 5:48,83, 3) Belgia 6:02,29, 4) Prantsuse 6:22,95, 5) Inglise (1-ne bob) 6:40,71, 6) Itaalia 7:15,41. Võidutee rekordi omanikuks sai võitja Shveitsi bob ajaga 1:25,2 sõidutee 1433-e meetri kohta. Favoriit „Kismet“ (Shveitsist, Davosest) oli küll treeningul näidanud aega 1:22, kuid teatavasti kukkus „Kismet“ oma esimesel võistlussõidul rängalt, mille tõttu oli sunnitud võistlust sel olümpiaadil lõpetama.

*

Suusatamine.

Norralane Thorlief Haug 3-kordne olümpia võitja.

Shamoniis oli suusatuse kavas 4 võistlust: 1) 36 km. sõjaväelaste meeskondade jooks laskmisega, 2) 18 kilom. jooks, 3) grand fond, suusa maraton — 50 kilom., 4) kombineeritud võistlus — 18 km jooks ja suusahüpped.

Suusatee, mille märkimiseks oli tarvitatud 22 000 väikest punast lippu, oli kõige raskem. Teel oli ees ojasid, metsa ja mitmesuguseid muid takistusi. Üheks suuremaks raskuseks oli erakordselt suur mägede rikkus. Nii oli teel madalam punkt 1034 mt. üle merepinna, kõrgem 1820 mt. Kuna mägedest ümbritsetud

Itaalia bob kurvel

Shamoniis orus talituul tundmatu, oli sõjaväelaste võistluse ajal üleval mägedes lumetorm, mis tee nägemise raskeks tegi.

Meeskondade võistlusest sõjaväelastele võttis osa 6 meeskonda järgmiste tagajärgedega: 1) Shveits 3:57,6, 2) Soome 3:59,40, 3) Prantsuse 4:18,23, 4) Tšehoslovakkia. Ei lõpetanud Poola ja Itaalia. Igas meeskonnas oli 1 ohvitser ja 3 soldatit. Teel tuli soldatil 250 mtr. pääle inimese siluetti märki lasta 6 kuuli. Iga märkilastud kuuli eest võeti ajast maha 30 sek. Pärast oli sõjaväelaste jooksuga rida sekeldusi. Ilmusidki lehtedes teated, et soomlased olla diskvalifitseeritud. Põhjusena nimetati, et soomlased olid laskmisel suusakepid harki pannud ja seega harkidelt lasknud. Sellest soomlaste nupukusest oligi tingitud nende suurem märki trehvimine, nimelt 18-nest 12. Tegelikult mingit diskvalifikatsiooni ei olnud ja soomlased jäid oma teisele kohale.

Norralased, kes sõjaväelaste suusatamisest osa ei võtnud, triumfeerisid kõigis teistes maades. Nad olid „klass iseenda jaoks“, konkurentsist kõrgemal. 18 ja 50 km. võistluse ajal kontrollpunktidest tulnud teated selgitasid juba täielikult, et norralased on kindlalt esimesed. Nad olid toredad. Kõik atleediliste korpustega, hää treeninguga, sõidul väljapaistvalt suurepärase töötamine kätega. Pääle selle muidugi veel hääd suusad ja üldiselt kergekaaluline varustus. Kõige selle tõttu oli võimalik, et Norra võistlejad terves oma kogus olid paremad teistest. Nii oli 50 kilomeetris 4 esikohta norralaste, 16 km.

ja kombineeritud võistluses jälle 4 esikohta nende. Suurema triumfi osaline oli Thorlief Haug, kes nimeks sai „roi du ski“ — „suusa kuningas“. Ta võit oli olümpiaadi suurem, kuna ta tuli esimeseks kõigil kolmel võistlusmaal. Väike norra-

Thorlief Haug, suusakuningas

lane oli päevakangelane. Tema ja ta kaasmaalaste võitude puhul levis Norra lipp mitu päeva kõigil kolmel võidumastil.

Konkurentsi norralastel tegelikult ei olnudki. Soomlastel, kes väljaläksid lootustega, ebuõnnestus pea täielikult. Mitu nende paremat meest katkestasid jooksu mägise maa, suuskade murdumise ja muu sarnase tõttu. Soomlaste paremad tagajärjed olid: 18 km. — Niku kolmas, 50 km. — Raivio seitsmes, kombineeritud võistluses Verner Eklöf — üheksas. Konkurentideks oodati veel ameeriklasi, kuid need platseerisid 10-ndast kohast kaugemal. Läti poolt võttis 18 ja 50 km. osa Plume, kes aga kummagit maad ei lõpetanud. Ta sajatas mägesid ja kõneles, et ta tasasel maal Itaalia meistrist Colli'st tuntavalt ette läinud, kuid mägistel kohtadel jõudnud itaallane talle jälle kannule ja kerinud varsti ka mööda. Võistle siis sarnastel tingimistel!

Suusatamine sai Shamonis suure tunnustuse ja ülistuse osaliseks. Oli palju

publikut, kes jälgisid suusameeste sõitu ja nende kohalejõudmist (start ja finish oli staadionis). Kõik lehed täitusid suusatamisest, mida üldiselt tunnustati spordiks, millest kui praktilisest liikumishõlbustajast otsekohene kasu. Näidati, et suusatamine on puht maa- või külainimeste sport, kuna ka paremad suusatajad küladest. Haug on pärit Norra sisemaalt, kuna teised norralased Grotumsbraaten, Maardalen, Stromstad külaelanikud. Sama ka soomlane Niku, kuna parem rootslane Persson on rahvuse poolest eht põhjamaalane, nimelt laplane. Prantsuse parem mees Balmat on mäeteejuht Shamonis jne.

Tagajärjed:

18 kilomeetrit. Mäetõus 170 mtr.

1. Haug (Norra)	1 t. 14 m. 31,4 s
2. Grotumsbraaten (Norra)	1 " 15 " 51 "
3. Niku (Soome)	1 " 16 " 26 "
4. Maardalen (Norra)	1 " 16 " 56,8 "
5. Landwik (Norra)	1 " 17 " 27,4 "
6. Hedlund (Rootsi)	1 " 17 " 49,4 "
7. Raivio (Soome)	1 " 19 " 10,4 "
8. Sandin (Rootsi)	1 " 19 " 24 "
9. Persson (Rootsi)	1 " 19 " 29,8 "
10. Winnberg (Rootsi)	1 " 20 " 29,4 "

Tapani Niku, parem Soome suusataja Shamonis.

50 kilomeetrit Mäetõus 820 mtr.

1. Haug, Thorlief (Norra)	3 t. 44 m. 32 s.
2. Stromstad, Thoralf (Norra)	3 " 46 " 23 "
3. Grotumsbraaten	3 " 47 " 46 "
4. Maardalen, Jon	3 " 49 " 48 "
5. Persson (Rootsi)	4 " 5 " 59 "
6. Alm	4 " 6 " 31 "

Shamonii suusamägi Numbritega on mäel märgitud hüppek augused.

7. Raivio, Matti (Soome) . . .	4	6	50	''
8. Lindberg (Rootsi)	4	7	44	''
9. Colli, Henrico (Itaalia) . . .	4	10	50	''
10. Ghedina, Guiseppo (Itaalia)	4	27	48	''
11. Colli, Vincenzo (Itaalia) . .	4	31	34	''
12. Hevak, Stepan (Tsh.-Slov.)	4	44	58	''
13. Ferrera, Benigno (Itaalia) .	4	45	48	''
14. Gottstein, Antonin (Tsh.-Sl.)	4	45	48	''
15. Pourteil, Noble (Prantsus) .	4	58	27	''
16. Perrin, André	5	4	16	''
17. Nemecki, Josy (Tsh.-Slov.)	5	5	6	''
18. Medy, Camille (Prantsus) . .	5	10	44	''
19. Kolarr, Oldrich (Tsh.-Slov)	5	18	14	''
20. Nemeth (Ungari)	6	10	32	''
21. Witkovsky (Poola)	6	25	58	''

18 kilomeetrit kombineeritud jooksu ühes hüpetega:

1. Haug (Norra)	18.906	punkti
2. Stromstäd (Norra)	18.219	''
3. Grotumsbraaten (Norra) . . .	17.854	''
4. Okern (Norra)	17.2604	''
5. Nilsson (Rootsi)	14.063	''
6. Adolf (Tsheho-Slovakia) . . .	13.7208	''
7. Buchberger	13.625	''
8. Jakobsson (Rootsi)	12.823	''
9. Eklöf (Soome)	12.583	''
10. Balmat (Prantsus)	12.3333	''
11. Overbye (Ameerika)	12.219	''
12. Schmid (Shevits)	12.219	''
13. Bim (Tsheho-Slovakia)	12.083	''
14. Girardbille (Shevits)	11.604	''
15. Eidenbenz	11.438	''
16. Jääskeläinen (Soome)	11.364	''
17. Affentranger (Shevits)	11.188	''
18. Ravanel (Prantsus)	11.062	''
19. Krzeptowski (Poola)	9.531	''
20. Vandelle (Prantsus)	8.167	''
21. Haugen (Ameerika)	5.75	''
22. Carleton	5.1042	''

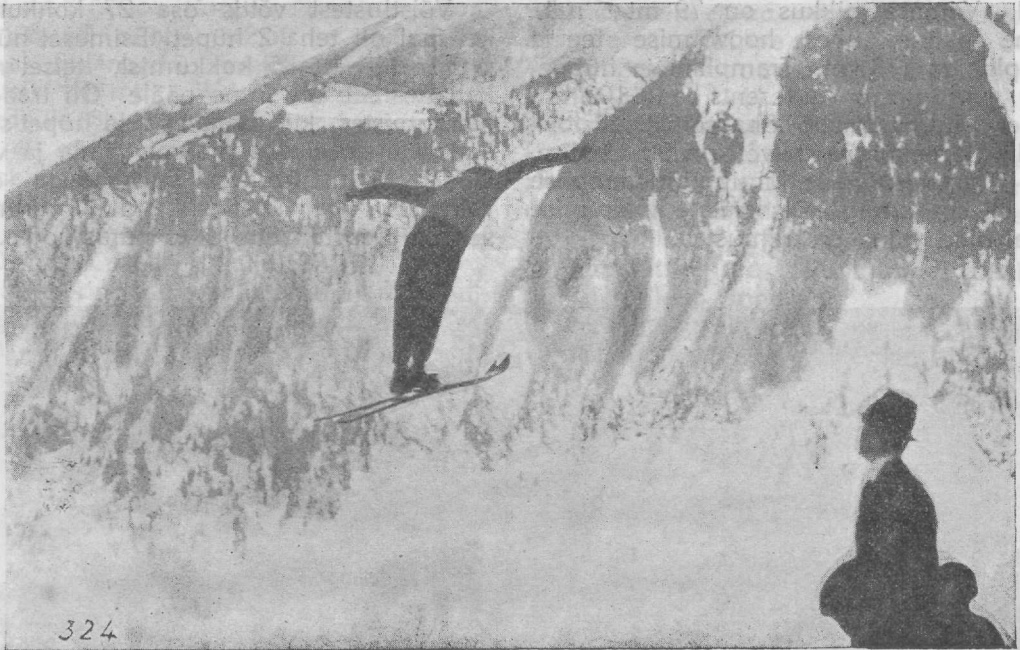
*

Suusahüpped.

Norralased jälle frondis — lõpuks ka üks uus ilmarekord.

Võistluste lõpuks — 4. veebr. jõuti suusahüpete läbiviimisele. Nende läbiviimine sündis aga väga küsimuslikul alusel. Kohtunikud hindasid mitte hüppe kaugust vaid . . . stiili ja seisakut. Ka ei tohtinud võistleja 10-meetrilisel maal päälle hüppe tegemist suuskadelt kukkuda.

Meie ametivend Prantsuse spordileht „L'Auto“ toob suusahüpete kohta arvamise, mida meie täiesti jagame. Nimelt märkis Prantsuse leht, et rahvusvaheline suusaliit tunneb nähtavasti püha hirmu kõigi lihtsa ees, kõigi ees, millel on selge resultaadi kenadus. Kui Charles Hoff hüppab teivast 4,20 mt. ja üle selle kõrguse tulles kukub maha kas pää või tagumiku päälle, siis ei vähenda keegi selle tõttu veel ta tagajärge. Kui Hubbard hüppab kaugust 7.60 mt., siis ei ole selle resultaadi tunnustamisel miskit tähtsust mingil grimaasil, mis Hubbard hüppel tegi või asjaolul, et ta, ütleme, kukkus kõhuli. Ja missugune olukord tekiks, kui kaugus- ja kõrgushüppel tunnistatakse parema hüppe saavutaja neljandaks! Kohtunikudel oleks Prantsusmaal sarnasel korral kõige häda-

Thorlief Haug, Norra, hüppab.

lisemalt tarvis politsei abi, et spordi publik kohtunikke tükkideks ei kisuks.

Kuid sarnane tagajärgede hindamisviis oli Mt-Blanc'i piimvalgel nõlval, kus asuurtava all peeti olümpiaadi suusahüppeid.

Suusahüpped võistlejatega, kes Mont-Blanc'i seljal turnides trampliinilt alla lendasid, jäid meele tali olümpiaadi maagilistemana momentidena. Võistluseid peeti suurel, eriti olümpiaadiks ehitatud hüppe-

Norralase Narve Bonna suusahüpe.

mäel. Viimase pikkus on 79 mt., mäe üldine pikkus ühes hoovõtmise tee ja trampliiniga 178 mt. Trampliini ja hüppemäe jala nivoo different on 100 mt. ümber. Lumerikkust Shamonii ei ole. Harilik lumekõrgus talvel on 90 tsentim. kuni 1 meeter. Selle lumipuudri nappuse tõttu oli suusamägi võistlejatele kukkumise korral õige valus ja kriimustav.

Võistlustest võttis osa 27 konkurenti, kel igal oli teha 2 hüpet. Esimesel hüpete ringil tuli ette 5 kukkumist, teisel ringil kahanes see arv 3-me pääle. Oli traagilist kukkumistes, kus mehed pääle hüpet suuskadele ei jaksanud pidama jääda ja võrdlemisi järsust mäest suuskadega õhus veheldes alla keerlesid. Üks murdmine selle juures tuli ette alles pärastpoole.

*Tullin Thams, Norra, olümpiandi võitja suusahüpetes.
Seadis uue ilmarekordi 58,5 mtr.*

Iga hüppe kaugus anti häälekõvendajate kaudu otsekohe teada. Kuid neil teadaannetel oli tagajärgede kujunemise kohta vähe tähtsust. Ameeriklane Haugen, kelle hüpete keskmine tagajärg oli 49,50 mt., ei tulnud esimeseks, kuna ta pealegi kordagi ei kukkunud ja võistlustekavas tegi suurema hüppe, mis oli 50 mt. Võitjaks tunnistati Thams (Norra), kelle keskmine oli 49 mt., teiseks Bonna (Norra) 48,25, kolmandaks Haug (Norra) 44,25 ja alles neljandaks tuli tõeline võitja Haugen. Tagajärjed kuulutati hiljem, kui kohtunikud olid oma „punktid“ kokkuvõtnud, mil publik oli lahkunud. Hiljemalt tunnistati, et kui kohtunikud tagajärjed oleks publikule kohe pääle võistlust teatavaks tehtud, siis oleks publiku poolt vastuseks tulnud ägedad protesteerimised ühes naerulaginatega.

Ameeriklane Haugen hüppas esimesel ringil 49 mt., sama kui Thams. Teisel ringil hüppas Haugen 50 mt., kuna Thams kordas 49 mt. Ameeriklane Haugen on sünnipoolest norralane. Haugeni 9-ndal eluaastal asus ta perekond elama Ameerika Minnesotasse, kus Haugen ameerikaniseerus. Haugeni juures oli silmapaistev suur jõurikkus, nagu enamal jaol Ameerika võistlejatel. Norralased hüppasid enam tehnikaga. Nad tulid trampliinilt alla kehade ettelastult ja hoo võitmiseks kätega veheldes, mis meele tuletas lindusid.

Tagajärjed esimesel ringil olid: Haugen (Ameerika) võrdlematu jõurikkusega 49 mt., Thams (Norra) tugevate kiiduavalduste all samuti 49 mt.; Bonna, Norra meister, 47,50 mt.; Haug, suusakuningas, 44 mt., Batson (Ameerika) ja Jakobson (Rootsi)

43,50 mt.; Nilson (Rootsi), Nieminen (Soome), Sund (Rootsi) 42,50 mt.; Landvik (Norra), Eidenbenz (Shveitsi) 42 mt.; Lind (Rootsi) 41 mt.; Wende (Tsheho-Slov.), Girardbille (Shveits) 40,50 mt.; Lien (Ameerika) 40 mt.; Balmat, Prantsuse meister, 36 mt.; Faure (Itaalia) 34 mt.; Schmid (Shveits), Krzeptowski (Poola) 33 mt.; Ravanel (Prants.) ja Jääskelainen (Soome) 32,50 mt.; Cavella (Itaalia) 32 mt.

Teisel ringil parandati tagajärgi veidi. Haugen hüppas 50 mt, kuna talle järgnesid Thams ja Bonna 49 meetriga. Kuk-

jaid kombineeritud võistluse hüpetest oli 25. Parema hüppe tegi norralane Okern 47 mt., siis Stromstad (Norra) 45,50 mt. Haug (Norra) 44 mt., prantsl. Balmat purustas Prantsuse rekordi 41,50 meetriga, Grotumsbraten (Norra) 39,50 mt. ameerikl. Haugen võttis ka siin osa. Hüppas mõlemal korral 49 mt., kuid kukkus mõlemal korral pääle pinnale langemist, nii et teda ei klassitiseeritud. Puhthüppe võistlusel oli tal rohkem õnne.

Neil hüpetel juhtus ka ka võistlustel ainuke õnnetus — Ameerika all startiva

A. Haugen, Ameerika, hüppab.

kunuid ei klassitiseeritud. Mõningad kukkjad jäid siiski suuskadele, kuid libisesid selle eest mäest alla tagumikul ja käte toetusel.

Kohtunikkude poolt väljakuulutatud tagajärjed olid: 1) Thams (Norra) 18,96 punkti, 2) Bonna (Norra) 18,6891, 3) Haug (Norra) 18, 4) Haugen (Ameerika) 17,916, 5) Landvik (Norra) 17,5218, 6) Nilsson (Rootsi) 17,146, 7) Jakobson (Rootsi) 17,087, 8) Girardbille (Sveits) 18,794, 9) Lind (Rootsi) 16,7375, 10) Vende (Tsheho-Slov.) 16,418, 11) Jääskelainen (Soome) 16,418, 12) Lund (Rootsi) 16,397.

Kombineeritud võistluses, suusahüpped ja 18 km. suusatamine, on üldised tagajärjed toodud eelpool. Peatame siin siiski veel komb. võistluse hüpete juures, mis peeti pääle puhthüppe võistlusi. Osavõt-

norralase Omtveldtiga. Ta oli Shamoniisse tulnud, nagu ta kaasmaalasedki, vähese treeninguga. Omtveldt hüppas 40 mt. ümber, kukkus ja jäi maha, ilma et oleks saanud üles tõusta. Ta toimetati kõige kiiremalt kliiniku, kus konstateeriti vasaku põlvekedra murdumist. Võistluste ainuke, kuid raske õnnetus.

Pääle hüpete võistluste lõppu lubati jury poolt võistlejatele hüpata ilmarekordi parandamiseks. Olevate teadete järele on Kanaadas hüpatud 60 mt., kuid see ei ole leidnud ametlikku kinnitust. Ilmarekordiks loeti siiski üht Rootsi resultaati, teadmata kelle oma, mis oli 54 mt. Õigem on tähendada, et rekordi, mida lööma mindi, ei olnud olemas.

Hüpetest uue ilmarekordi pääle võttis osa 4 norralast: Stromstad, Thams, Grot-

tumsbraaten ja Bonna. Esimesena hüppas Stromstad — 51,50 mt., siis oli päeva parim tagajärg. Grotumsbraatenil sama tagajärg. Siis oli järjekord Thamsi käes. Ta tegi õhus hüglatrajektooriumi, langes hüsti pinnale, liugles alla, kus peatas Kristiaanina viisil. Tagajärg oli 58,50! Lõpuks ometi üks uus ilmerekord! Thamsile järgnenud Bonna hüppas 57,50 mt., mida ka

Stromstad oma teisel hüppel saavutas. Sellega oli endine n. n. rekord löödud kolme mehe poolt.

Lõpul peab märkima, et uus ilmerekord tunnistati kohtunikkude poolt seaduspäraseks. Seda selle peale vaatamata, et nad hüppasid kaugust muidu väga vähe hindasid. Siiski parem hilja kui kunagi.

Shamonii taliolümpiaadi tagajärgede lõpukokkuvõte.

Rahvused	Disuvõistlused				Suusavõistlused					Jäähockey	Bobsleigh	Curling	1-si auhindu	2-si auhindu	3-daid auh.	4-daid auh.	5-daid auh.	6-daid auh.	Üldiselt punkte	
	500 m.	1500 m.	5000 m.	10.000 m.	10000 m. meesle	10000 m. naisle	10000 m. paaridele	50 km.	18 km											Murdmaa
Norra	8,5	12	9	10	—	—	—	22	20	21	22	—	—	—	—	—	—	—	—	124,5
Soome	5,5	13	15	15	—	—	5	—	4	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	62,5
Ameerika	10	—	1	—	2	8	1	—	—	3	—	—	5	—	—	1	2	—	2	30
Inglismaa	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	4	7	10	1	1	2	—	27
Rootsi	1	—	—	—	10	—	—	3	1	1	2	—	3	—	5	1	1	—	1	26
Austria	—	—	—	—	5	10	10	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	25
Shveits	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	10	—	10	—	2	—	1	—	24
Prantsusmaa	—	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	4	2	3	4	—	—	3	1	19
Kanaada	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	10	—	—	1	—	—	—	12
Tsheho-Slovakia	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	3	1	—	—	—	—	2	—	8
Belgia	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	7
Itaalia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

Punkte annavad võidud järgmiselt: I — 10, II — 5, III — 4, IV — 3, V — 2 ja VI — 1.

Sportimiseks tarvisminevad

jalanõud

on saadaval

O. Kirusk'i kaupluses,

V. Karja täñ. 5, Tallinnas.

Otsekohe vabrikust
tellides saate Teie
spordiabinõud
kõige odavamini!

O. Y. Urheilutarpeita,
Helsinki.

Esitajad Eestis:

H-ra J. Villemson, Tallinnas, tel. 10-02 ja
A. Kukk, Helsingis.

Mitmesugust Shamoniist.

Eellugu.

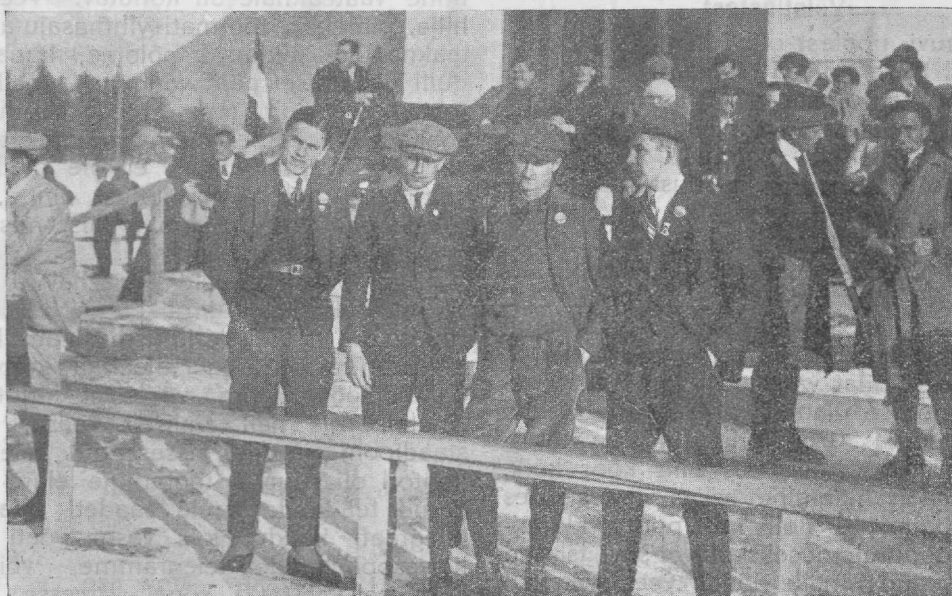
See oli vist kindlasti esimene kord, kus Eesti lehed lähetasid välja oma erikirjasaatja sarnasesse kaugusesse, nagu seda on Tallinnast Shamoni. Ja päälegi ei olnud Shamoni võistlustel ühtegi osavõtjat Eesti enese poolt. Mitmesugustel oludel tuli meil etendada nii siis ainult päältvaataja osa.

Pääle lühidaid ettevalmistusi asus nende ridade kirjutaja lehtede „sündikaadi“ — Eesti Spordilehe ja Päevalehe „sõjakirja-

Kirevas Shamoniis.

Esimesena pööratas Shamoni oma ilmastikuga. Keskpäeval soe päike, kraadiklaas päiksekäes kuni 20° üle nulli, kuid õhtutel ja vähese päiksepaistega päevadel külma kuni 15° alla nulli. Kuid see külm ei ole sugugi tuntav, puudub väiksemgi tuul.

Siis elu. Shamoni kitsad tänavad täis kõige rahvusvahelisemat publikut. Suurelt mõjuv oli tali riietus. Daamid suurelt jaolt väga kenad, üleni villases. Need villased kostüümid olid värviküllad. Ühe-

Ajalehemehed Shamoniis.

Vasakult : S. Garbacauskas, Leedu rekordimees ja ajakirjanik, A. Plume, Läti suusataja, rattasõitja ja kirjasaatja, O. Sekora, Tshehi ajakirjanik, ja O. Lõvi, Spordilehe kirjasaatja.

saatjana“ teele Shamoniisse, mis läks üle Eidtkuhneni — Berliini — Baaseli — ja Genfi. Sõiduplaani viperuste tõttu tuli Prantsuse piiril — päev enne olümpiaadi avamist — ööbida Annemasse'is, väikses 15.000-nde elanikuga Prantsuse linnas. Kena juhtumise tõttu oli sel ööl seltsiliseks jugo-slaavlane Duisan Zinaja, Jugoslaavia jalgpalli internatsionaal ja mitmekordne suusameister. Kokkusattumine tuli ootamatult Genfis, kust mõlemad olime teel Shamoniisse. Samas Annemasse'is saime veel nimekaardi ühelt bobsleigh'd harrastavalt noormehelt, kellel oli kummaline nimi Dante Banfi.

Shamoni võttis meid vastu avamis-päeva 25. veebr. hommikul.

värviliste — valgete, osanshide, punaste, roheliste j. n. e. sviitrite ja kleitide karva selsisid veel kõige ruudulisemad ja mitmesuguste kirjadega samad objektid. Enamjagu daame kleitide asemel pükstes ja harilikkude saabaste või kingade asemel jalas rasked n. n. „tankid“, mille tallad alt üleni naelutatud. Paljud liikusid mööda tänavaid suuskadel, kuna jalakäijatel käes suusakepid. Saane, mis Shamoniis suured ja ehitatud luikede ja muude loomade kujulistena, oli liikumas võrdlemisi vähe. Samuti autosid, mis lumel liikumise võimaldamiseks harilikkudest teistsugused: neil on esimeste rataste all suusad, kuna tagumised on laiad ja lamedad ja liiguvad hammasratta taoliselt.

Pääle lõunat täitusid Shamonii kohvikud väljamaalastest, kes ilmusid kella viiesele teele. Siin paistsid muu seas silma kanaadlastest ja ameeriklastest hockey mehed oma hiigla apetiidiga, mis hävitas kannud shokolaadi ja kümned koogid.

Õhtul tantsimine. Selle keskkohas oli Chamonix-Palace, moodne 7-kordne võõrastemaja, kus tantsu ja ettekannete saal ühes õnnemängu laudadega. Kes Chamonix — Palace'is ei olnud, need viibisid jääväljal, kus sagedasti korraldati suurepäraseid tulevärke. Raketid lendasid õhku vahetpidamata.

Võistlustest.

Üldhuvi poolest olid võistlustest domineerivad kohtamised jääpallis. Kanaadlaste ja ameeriklaste esinemised olid oma tulemuste poolest eurooplastele traagilised. Eurooplased ei ole jääpallis kunagi nii rängalt lüüa saanud. Võistluste käigus oli ka psühholoogilisi momente. Võistlusel Kanaada — Shveits läks algul libedalt: kanaadlased löid shveitslastele vabalt värvavaid, nii et nende arv tõusis juba 29:0 vastu. Siis läksid shveitslased ootamatult pööraseks: nad püüdsid teha võimatust — ära hoida 30-ndat väravat. Nad leidsid, et kahekümnesse ulatava väravatearvuga võib leppida, kuna 30 oleks liig ja juba häbitav. Shveitsi värava ees olid koos kõik, keppidega vehklemine selles väravaeelses „rahvakogumises“ oli kui pudru kloppimine. Lõputulemuseks oli, et shveitslased ei pääsenud: neile löödi veel väravad nr. 30, 31, 32 ja 33. — Kanaada ja Tsheho-Slovakkia matshi järele, mis lõppes 30:0, ostis üks parem Tshehi mängija Kanaada mängijalt hockey uisud ühes saabastega. Sel puhul ilmus Tshehi shurnaal „Sport“ Tshehi väljapaistva karikaturist Sekora poolt pilt, mis kujutab, kuidas nim. Tshehi mängija hiljem ühes oma prouaga uuesti kanaadlase poole pööravad sooviga, et kanaadlane tshehile päälle uiskude müüks ka oma jalad! Saabastest ja uiskudest üksi oli tshehile hääks mängijaks saamiseks veel vähe.

Presse.

Presse mehed elustasid Shamonii olümpiaadi kõige enam. Neid oli paljudest rahvustest, koguarvuga, mis ulatas mitmesaja pääle. Ühtlasi püüsid nad kõige alalisemalt võistlusväljal. Hockeyvõistluste ajal traaditasid suurte lehtede esitajad iga poolaja järele resultaate oma lehtedele.

Suusatamise ajal olid kõige erksamateks norralased, kes traaditeel lähetasid väga pikki kirjeldusi. Selle tarvilikkus on arusaadav, kui teatavaks võtta, et Kristiaanias ja teistes Norra linnades lehtede toimetuste ees resultaate teatamist — ootasid terved rahvahulgad. Meil on sarnaseid juhuseid seni vähe ette tulnud. Suurem hulkade ootus oli meil 1922 a. Soome-Eesti jalgpalli maavõistluse resultaadi pääle, mis oli kaotus 10:2. Teate ootajad alguses ei uskunud, et see õige ja võimalik on, kuid pärast, veendumisel, sattusid marru. Siis 1923. a., kui Kalev jalgpallis Tallinnat Helsingi vastu esitas. Teate — 5:0 ilmumine vaateaknale oli kohutav. Veel õhtu hilja, pimedas, tõmmati viimasaju all vaateakna ees tikkusid põlema, kuna viis: nulli nägemisel päid vangutati. Meil tuleb loota, et edaspidi oma lehtede kaudu kord rohkem hakkame saama võitude teateid.

Teistel spordialadel ei ole meil neist võitudest seni küll puudust olnud, kuid tuleb oodata neid ka jalgpallis, mis meie populaarim spordiala.

Shamoniist saatsid kirjasatjad telegramme ja kirjutusi ülirohkel moodsul. Presse ruumis oli alaline kirjutusmasinate klöbin, Inglise, Prantsuse ja Ameerika korrespondendid töötasid oma väikestel kirjutusmasinetel, mis neil alaliselt kaasas. Tung staadiooni juures sisseseatud telegraafikontori oli suur ja töötamine elav. Avaldatud teadande järele saadeti staadiooni telegraafi kaudu, kus vastu võeti ainult korrespondentide telegramme, võistluste kestvusel 380.000 sõna. Arvesse võttes, et sõna Ameerikasse maksab 4—5 ja Inglismaale 1 frank, teeb see hiigla summa. Mil määral küll tuleb telegramme saatmisele suviolümpiaadi ajal Colombes'ist!

Banketid.

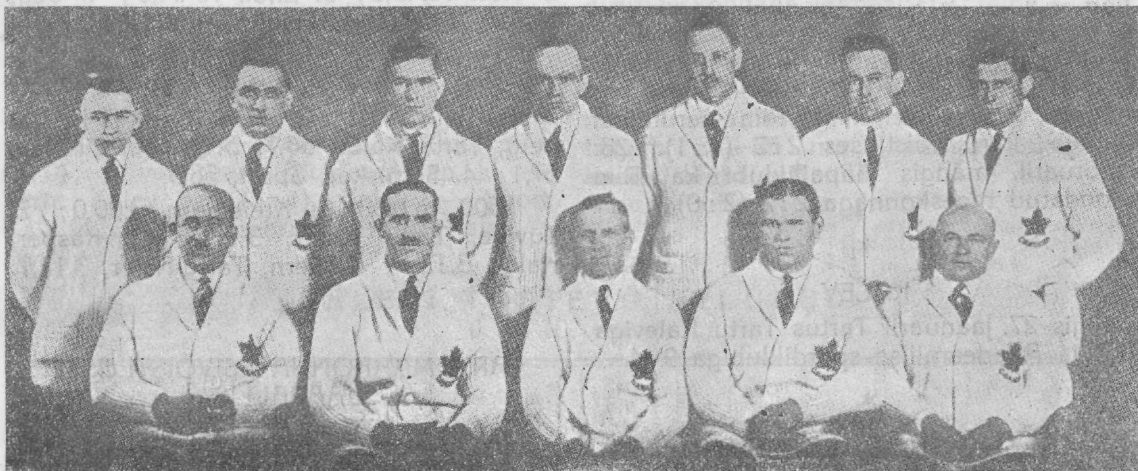
Bankette korraldati terve rida. Korraldajateks olid Prantsuse ja rahvusvaheline olümpiaakomitee ja Shamonii linnavalitsus. Kõik muidugi eeskujulik, veine küllaselt, lõpuosas loomulikult shampus, sigarid ja liköörid. Suuri bankette oli 3, neist oli üks korraldatud välismaade ja Prantsuse ajakirjanikkudele. Kõned algasid desserdi ajal ja neid oli alati rohkelt. Kuid nad ei olnud shabloonilised. Prantslaste kõnesid, mis asjast kõige kinnihaaravamad ja vaimukusega brilleerivad, võib kuulata sama nautinguga kui süüa desserti. Kõnedes rõhutati olümpiaadi suurt tähtsust rahvaste vahelises läbikäimises. Tunnistati, et olüm-

piaad suuri võimalusi annud sportlastele esinemiseks oma rahvuste kuulsuseks ja spordi eduks.

Lahkumine.

Olümpiaadi lõpuga tühjenes Shamonii. Jäi ainult väike osa, kes oli tulnud puhkuseks ja meelelahutuseks. Võistlejad, kes kokku olid voolanud, kõige kaugematest

Üldiselt oli Shamoniiist lahkumine seotud meeleoluliste momentidega. Oli tendents kurvameelsuse poole. Leedu erikorrespondent Garbacauskas, kellega seltis sai olla, kirjutas oma lehele, et Shamonii oli suur tsentr, mille võistlusi traadiühenduse kaudu kaaselas laialdane maailm, kuid nüüd tuli sellele kõigile lõpp... Siis jätkas ta hädusega, et lahkumisel

Kanaada võitja meeskond jäähokeys ühes reservidega.

Tagumine rida vasakult: Harald McMunn, parem äär; Albert J. McCaffery, vasak äär; Reg. Smith, tsentr; Beattie Ramsay, poolkaitsja; Ernie J. Collett, väravavaht; Cyril Slater, vasak äär; Jack Cameron, väravavaht.

Eelmine rida: Peter G. Campbell; Harry E. Watson, vasak äär; W. A. Hewitt, spordilehe „Toronto Star“ toimetaja; Duncan Munro, meeskonna kapten; Frank J. Rankin, kaitsja.

maadest, et osa võtta võistlustest, millel mitmel alal oli ainult mõneminutiline kestvus, pöörasid tagasi, et kodumaal vastuvõetud saada oma võitudele vastava triumfiga. Nii on Norra teadete järele Kristiaanias Norra võidukaid suusatajaid vastuvõtnud 10.000-nde päälise rahvahulk. Võitjate auks oli korraldatud bankett, millest osa võttis 700 inimest. Meil ei ole Shamonii olümpiaadilt vastu võtta ühtegi Eesti värvide all võistlusrajal esinenut. Kuid missuguse vastuvõtu osaliseks saavad meie atleedid oma tagasitulekul Pariisist, pääle suviolümpiaadi? See ripub muidugi rohkelt nende võidukuse määrast. Meeletuletada on aga, et kui Carpentier pääle oma kaotust Dempseyle Ameerikast Pariisi tagasi tuli, siis teda vastu võttis üle 10.000-ndline hulk, kellele ta oli suuratleet ja kes nüüd ta kaotusel talle kaasa tundis.

näis, nagu oleks ka lumine Mont-Blanc kurvastusest... nutnud! Tegelikult oli lahkumispäeval ilm pilvine ja Mont-Blanc'i

Kool & Mäng

Tallinn, Vana Posti t. 2
Kõnetraat: 16—56, 21—78

Mänguasjad, Koolitarbed,
Süstad ja tõukekelgid.

tipp oli udus. Sadas lund ja eurooplased liikusid Shamonii tänavatel päraplüüdega päade kohal.

Pariisis, 20 veebruaril.

KODUMAALT

POKSIJAD RIIAS.

Riia Krause poolt korraldatud rahvusvahelistel poksvõistlustel tulid Pöder (Kalev) kerges kaalus, Palm (Sport) kerges keskkaalus esimesteks ja Greenbaum (Kalev) keskkaalus kolmandaks.

*

TALLINNA JÄÄPALLIKLUBI

mängis 27. veebr. Riias Riia aerutajate klubiga karikavõistluses 2:2 (1:1). 28. veebruaril mängis jääpalliklubi ka Riia koondatud meeskonnaga 2:2 (2:0).

*

KALEV

mängis 27. jaanuaril Tartus Tartu Kaleviga 9:3 ja Akadeemilise spordiklubiga 9:4.

*

EESTI ESIVÕISTLUSI ILUUISUTAMISES peeti 10. veebruaril Tallinnas.

Meesvõistlus: 1. Reeder, Tartu Ülev; 2. Teder, Kalev; 3. Grünreich, Kalev.

Naisvõistlus: 1. Leonova, Kalev.

Meesvõistlus algajatele: 1. Arras, Kalev; 2. Tiimann, Tartu Kalev; 3. Arst, Tartu Kalev.

Naisvõistlus algajatele: 1. Ennus, Tartu Kalev; 2. Mötus, Tartu Kalev; 3. Volmann, Kalev.

Saksa uisuvabriku S. W. Hensi poolt oli esivõistlusele auhindadena annetatud 4 paari iluuisutamise raudu, missugune sündmus eeskujuks kodumaa sporditööturitele tohiks olla.

*

EESTI ESIVÕISTLUSI KIIRUISUTAMISES peeti 16 ja 17. veebruaril. Üldiseks meistriks tuli A Mitt. Akad. sp. kl.

I kl'as.s.

500 mtr.: 1. Mitt, Akad. sp. kl., 50,2; 2. Märka, Kalev, 50,3; 3. Martin, Tartu Kalev, 50,5; 4. Rubli, Sport, 51,7; 5. Karu, Kalev, 52,5.

1500 mtr.: 1. Mitt 2.46,8; 2. Märka 2.49,8; 3. Martin 2.53,2

5000 mtr.: 1. Mitt 9.32,3 (Eesti rekord); 2. Martin, 10.03,3; 3. Märka 10.11,0; 4. Rubli 10.31,3; 5. Karu 10.41,0.

10.000 mtr.: 1. Mitt 20.33,3; 2. Martin 20.49,4; 3. Märka 21.59,5.

II klass.

500 mtr.: 1. Kütt, Sport, 56,0; 2. Beekmann, Kalev, 58,2; 3. Ende, Kalev, 59,0.

5000 mtr.: 1. Elberg, Sport, 10.36,2; 2. Kütt 10.43,2; 3. Ende 10.44,6; 4. Jeg, Kalev, 10.59,0; 5. Beekmann 11.02,0.

Algajad:

500 mtr.: 1. ja 2. Bysa, Kalev ja Kreitsberg, Tartu Kalev, 56,7; 3. Treiberg, Kalev, 57,1; 4. Semiskar, Sport, 58,5.

1500 mtr.: 1. Kreitsberg 3.00,0; 2. Tuvike, Tartu Kalev, 3.11,4; 3. Käsper, Kalev, 3.12,1; 4. Gern, Tartu Kalev, 3.12,7.

*

TARTUMAAKONNA ESIVÕISTLUSED JÄÄPALLIS.

A klassis

loi Akadeemiline spordiklubi 20. jaanuaril Tartu Kalevit 7:5 (3:1). Mäng ägeda iseloomuga. Klubil valdav üksikmäng.

B klassis

samuti Akadeemiline spordiklubi Tartu Kalevit 8:6 (3:2).

*

EESTI ESIVÕISTLUSED JÄÄPALLIS.

A klass

Kalev — Tall. jääpallis 5:2 (2:2), 3. veebruaril.

Klubi on alguses hoogne ja lööb Sprantsmanni ja Rea läbi 2 väravat. Neid läheb Kalevil korda alles poolaja lõpuks tasuda. Teisel poolajal mängib Klubi kõva tuisuga halvemates tingimistes ja Kalevi ülekaal on tuntav.

*

SPORT — KALEV 5:2 (1:2, 2:2)
17. veebruaril.

Kalevil on paremus esimesel poolajal, kus seisukord 2:1 tema kasuks seisab. Ka enamuse teisest poolajast on pääletung Kalevil, kui Spordi sitke vastupaneku tõttu ei suuda ta tagajärge suurendada. Ka lasub vahekohtunik mitmed foulid Spordi värava all märkimatult läbi, samuti kornetid, mis oleksid võinud seisukorrasse muust tuua. Teise poolaja lõpuminutitel

suudab Sport karistuslöögi läbi mängu 2:2 pääle viia, mis selle jätkamist tingib. Siin selgub Spordi paremus. Lühikese aja murrab ta läbi ja lööb värava. Kalevi ta-sumisvõimaluse võtab ära vahekohtunik, kes ühe palli väravaks tunnistab, mis autriteetsete isikute tõenduse järel seda ei olevat olnud. Osa Kalevi meeskonnast lahkub väljalt ja 8-mehelise koosseisuga teenib see kaotuse 2:5.

B klassis.

27. jaanuaril Kalev — Floora 11:0 (6:0), Sport — Nõmme Kalju 10:2 (6:2); 1. veebruaril Kalev — Tall. jääpalliklubi 3:1 (3:0); 3. veebruaril Akadeem. sp. kl. — Tartu Kalev 5:3 (3:1), Kalev — Sport 6:2 (4:0); 10. veebruaril Narva Kalev —

Pärnu Tervis 19:0 (7:0), Kalev — Akadeemiline sp. kl. 1:0 (1:0). Lõpumängus Kalev — Narva Kalev 15:0.

*

AKADEEMILINE SPORDIKLUBI

võistles jääpallis 16. — 18. veebruaril Riias. Esimene võistlus — Läti üliõpilaste koondusmeeskonnaga lõppes 2:2, teine — Riia kooliõpilaste koondusmeeskonnaga 1:0 ja kolmas — Riia koondusmeeskonnaga 2:4, kusjuures klubi enne mängu lõppu tekkinud arusaamatuste tõttu väljalt lahkub. Hiljem 25+25 min. mängu jätkamisel kaotab klubi 4:8.

*

KALEVI TÕSTEVÕISTLUSED

9. ja 10. veebr.

Võistleja nimi ja kaal	Selts	Surumine kahega	Rebimine ühega	Tõukamine ühega	Rebimine kahega	Tõukamine kahega	Summa	Märkused
Sulgkaal.								
1. Ernesaks	Sport	67.5	62.5	75.0	80.0*)	97.5	382.5	*) Eesti rekordi kordamine.
2. Rihmann	Kalev	75.0	52.5	67.5	70.0	92.5	357.5	
3. Kõiv	Tall. atl. kl.	75.0	55.0	62.5	70.0	92.5	355.0	
4. Liibusk	Metsik	67.5	57.5	67.5	65.0	90.0	347.5	
5. Mälton	Tartu noors. s.	60.0	40.0	57.5	62.5	—	220.0	
Kergekaal.								
1. Noormägi	Narva Võitleja	90.0	62.5	80.0	80.0	110.0	422.5	
2. Vanaaseme	Kalev	85.0	67.5*)	75.0	82.5	105.0	415.0	
3. Hüva	Tartu noors. s.	70.0	57.5	65.0	70.0	90.0	352.5	
4. Roos	Sport	67.5	47.5	57.5	67.5	90.0	330.0	
Keskkaal.								
1. Kikas	Kalev	85.0	72.5**)	85.0	90.0	117.5	450.0	**) Eesti rekord.
2. Schmidt	Tall. atl. kl.	77.5	62.5	80.0	77.5	105.0	402.5	
3. Oley	Pärnu Tervis	75.0	55.0	75.0	72.5	95.0	372.5	
4. Tomp	Kalev	62.5	62.5	70.0	70.0	97.5	362.5	
Poolraskekaal.								
1. Puusaag	Tall. atl. kl.	80.0	70.0	90.0	80.0	112.5	432.5	
2. Stamberg	Kalev	60.0	67.5	75.0	80.0	107.5	390.0	
3. Annuk	Tall. atl. kl.	75.0	57.5	—	80.0	100.0	312.5	
Raskekaal.								
1. Tammer	Kalev	92.5*)	75.0**)	87.5	100.0*)	130.0	485.0	
2. Neumann	"	70.0	57.5	72.5	75.0	100.0	375.0	

*

SPORDI MAADLUSVÕISTLUSED.

26. ja 27. jaanuaril.

Sulgkaal: 1. Koolmann, Kalev; 2. Eigi, Kalev; 3. Reimann, Tartu Kalev.

Kergekaal — Väli, Sport; 2. Praks, Sport; 3. Käpp, Kalev.

Keskkaal — 1. Kullisaar, Kalev; 2. Kusnets, Sport; 3. Ternestin, Kalev.

Poolraskekaal — 1. Loo, Sport; 2. Steinberg, Sport; 3. Puhkur, Kalev.

Raskekaal — 1. Peterson, Sport; 2. Kaltmann, Sport; 3. Poola, Sport.

*

KALEVI RAHVUSVAHELISED MAADLUSVÕISTLUSED.

23. ja 24. veebruaril.

Kärbsekaal: 1. Koolmann, Kalev; 2. Kurvits, Tartu Kalev; 3. Volt, Tartu Kalev.

Sulgkaal: 1. Väli, Sport; 2. Eigi, Kalev; 3. Volrat, Sport.

Kergekaal: 1. Kusnets, Sport; 2. Praks, Sport; 3. Käpp, Kalev.

Keskkaal: 1. Laurberg, Kalev; 2. V. Ternestin, Sport; 3. Kraanberg, Sport.

Poolraskekaal: 1. Loo, Sport; 2. Kaltmann, Sport; 3. Puhkur, Kalev.

Raskekaal: 1. Steinberg, Sport; 2. Kasakov, Tartu Kalev; 3. Poola, Sport.

*

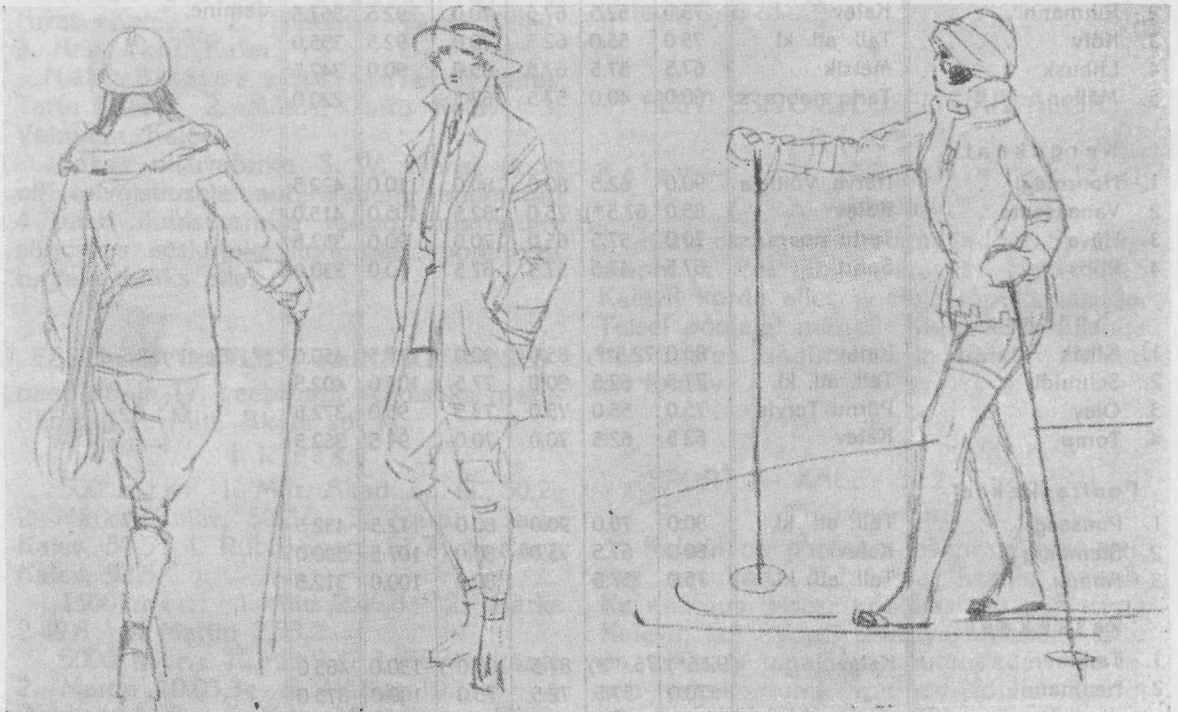
RIIA AERUTAJATE KLUBI

võistles Tallinna jääpalliklubiga 24. veebruaril Tallinnas 2:5 (2:3) ja Riia koondatud meeskond Kaleviga 25. veebruaril 5:4 (3:4).

*

EDUARD PÜTSEP,

tuntud Eesti maadleja võitis veebruaris suurtel rahvusvahelistel maadlusvõistlustel Stockholmis, Kristiaania ja Kopenhaagenis esimesed auhinnad sulgkaalus. Samuti ka Robert Oksa poolraskes kaalus (pääle Stockholmis, kus Oksa Vestergreni järel punktidega teiseks jäi).

Sportline õrnemsugu Shamonis.

Shamonii jäävälja baris. Tants spordikostüümides.

MITMESUGUST

MAAILMA ESIVÕISTLUSTEL ILUUISUTAMISES,

mida 16. ja 17. veebruaril Kristiaanias peeti tuli naisvõistluses jällegi esimeseks pr. Plank-Szabo (Austria) 364 punktiga, 2. pr. Brockhöft (Saksa) 330 p., 3 prl. Loughran (Ameerika) 329 p., 4. prl. Reichmann (Austria) 316 p.

*

VEETÕUS SEINES

on ka Colombesi staadioni üle uputanud ja ehitusi sedavõrd rikkunud, et nende valmisaamise üle õigeks ajaks kahtlust tuntakse.

*

PARIISI OLÜMPIAADI PUNKTIDE-SÜSTEEMI

kohta, mis teatavasti iga esimese võidu eest 10, teise — 5, kolmanda — 4 jne arvab, on valju nurinat kuulda. Kuulus Rootsi treener Hjertberg leiab selle üleko-

tuse olevad. Näit võib mõni riik üht fänomeeni omada, kes kaks esimest võitu saavutab, seega 20 punkti, kuna teine maa, kus sport üldiselt enam arenenud, kuid sarnast hiilgetähte ei oma, tarvitab näituseks 20 meest, et igaüks finaalis ütleme 1 punkti saavutaks. Ka paistab ebaloomulikuna, et teine ja kolmas koht kokku vähem punkte annavad, kui esimene üksi.

*

SUURIMAD SUUSAHÜPPED,

mida ilmas saavutatud, on järgmised:

Henry Hall,	69,80 m.,	Montrealis	1922 a.,
A. Haugen,	63,70	„ Steamboat Springs'is	1918 a.,
T. Thams,	58,50	„ Shamonis	1924 a.,
Rivrud,	56,00	„ Fernalp'is	1922 a.,
O. T. Kaosa,	55,00	„ Kristiaanias	1922 a.,
Ommundsen,	54,00	„ Ujondalenis	1916 a.,
H Brunner,	52,00	„ Wengenis	1923 a.,
Dr. Baader,	55,00	„ Klosteris	1924 a.,
D Carlsen,	50,00	„ Stümpflingis	1922 a.,
Bildstein,	50,00	„ Hofgasteinis	1924 a.,

*

Charles Jewtraw, Ameerika, 500 mtr. võitja.
Prantsuse karrikatuur.

PAREMAD SAAVUTUSED ILMAS KIIR- UISUTAMISES.

Thunbergi punktidearv Shamonis on rahvusvahelise hindamistabeli järel 387,896 p. Aasta tagasi Kristiaanias ilma esivõistlustel oli tal aegadega 44,1 — 222,8 — 8.41,8 — 18.10,2 pea sama punktidearv, nim. 387,333. Harald Ström saavutas siis 389,172 p (45,2 — 2.25,3 — 8.26,5 — 17.37,5). Parim saavutus on O. Mathieseni 1914 a. Davosis pandud 394,725 p. Tagajärjed 43,4 — 2.17,4 — 8.36,6 — 17.58,4. Kui 1913. aastal Mathiesen jooksis Kristiaanias 10.000 mtr 17.22,6, oli ta punktidearv 391,616. V. Ippolitovi parem punktidearv on 387,768 (45,4 — 2.22,2 — 8.43,4 — 17.35,5) 1913. a. Kristiaanias. Surnud Ole Olseni parem saavutus oli 386,229 p.

*

EUROOPA ESIVÕISTLUSI KIIRUISU- TAMISES

peeti 16. ja 17. veebruaril Kristiaanias Võistlustel sai ilmameister Thunberg üllatavalt norralase Larseni käest lüüa. Tagajärjed:

500 mtr.: 1. O. Olsen, Norra, 44,7; 2. C. Thunberg, Soome, 44,8; 3. R. Larsen' Norra, 45,1; 4. R. Reiersen, Norra, 46,3; 5. J. Skutnabb, Soome, 46,7; 6. H. Belevitsh, Soome, 46,7

1500 mtr.: 1. C. Thunberg 223,0; 2. R. Larsen, 224,7; 3. S. Moen, Norra, 2.25,5; 4. J. Skutnabb 2.26,4; 5. O. Olsen, 2.27,0; 1. Ballangrud, Norra, 2,27,7.

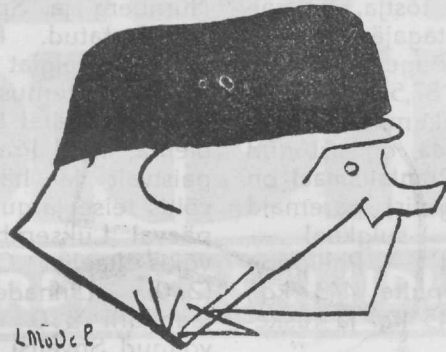
500) mtr.: 1. R. Larsen 8.43,1; 2. S. Moen 8.48,5; 3. C. Thunberg 8.50,7; 4. I. Ballangrud 9.51,7; 5. S. Aune, Norra, 8.54,7; 6. O. Olsen 8.55,9.

10.000 mtr.: 1. R. Larsen 17.40,3; 2. S. Moen 17.58,4; 3. S. Aune 18.06,0; 4. O. Olsen 18.12,7; 5. J. Skutnabb 18.13,1.

*

MIS ON „FAIRNESS“?

Mis on „fairness“ (feerness)? Selle ingliskeelsele väljendusele — võttes seda sõna sportlises mõttes — ei ole kõigis teistes keeltes tõlget, mis seda sõna edasi annaks täielikult. Kuid Inglismaal ja teistes spordimaades eksitakse siiski veel sagedasti mõiste „to be fair“ vastu. Kuid iga

*Claes Thunberg, Soome, üldine uisuvõistluste võitja.
Prantsuse karrikatuur.*

täissportlane ja spordipooldaja kohus on kaasa aidata selle sõna mõiste järele talitamiseks. Palju tuleks vähem proteste ja vahejuhtumisi kui oleks läbi imbutud „fairness’ist“. Palju oleks vähem eba-meeldivaid stseene, kui iga spordijünger talitaks selle järel, et „fair olla on kõik“. Selle võistlusaususe, korrektsuse, delikaatsuse kohta on näiteid tuua siiski rõõmustavalt rohkelt. Väljapaistva loona, mis kuulub sporgiajalukku, on tuua järgmist Inglismaalt. See on ujumisvõistlustel Inglise kuninga auhinna pääle, mis on Inglise ujumisspordi väärtuslisemaks trofeeks ja väljapandud võistlusile, mis on ühendatud uppuva päästmisega. See „Kings Cup“ mängitakse välja kahel maal — 150 ja 440 yardi. Maade viimasel 25-el yardil on päästeobjekt, see on mitteujuja, keda võistlejatel tuleb viia finishi. Mõistetav on, sellel päästmisega ujumises mängib suurt osa päästeobjektide väljalooimine, sest need „objektid“, elusad inimesed, ei saa olla loomulikult ka kõige paremal tahtmisel täielikult sarnanevad. Mõni päästeobjekt võib osaval ülalpidamisel oma päästjat näiteks viia võidule, kuna mõni teine, kes võib olla kavatsusega enese päästmist teeb raskemaks, võistleja võidu lootusi võib tühistada. Et sellelaadilisi juhtumisi ära hoida, teeb Inglise kuningas võistluse eel päästeobjektidele järgmise väljenduse:

„Mu herrad, ma ootan Teilt, mida ma Teilt kui Inglise sportlastelt oodata võin. Ma tean, et Teie päästmisel ei vaata mitte rahvuse pääle, vaid mõtlete selle pääle, et selles võistluses kuninga auhinna peab võitma parem“.

Ei saa tunnistamata jätta neis sõnades olevat kõrget fairnessi.

*

LEIPZIGIS

on valmistusel suurema staadioni ehitamine. Staadion tuleks sarnane Kölni omale.

*

Lühemad teated.

Totalisaatori kavatseb Ungari jalgpalli liit jalgpallivõistlustele sisse seada, et seeläbi selle spordiala toetamiseks enam sissetulekuid saada. **Wiini Hakoah** on Jerusalemmas 30 000 päältvaataja juuresolekul linna koondusmeeskonda 3:0 löönud ja Haifas mingi araablaste meeskonnaga 1:1 mänginud. **Iiri—Prantsuse** rugby-võistluse on eelmine võitnud 6:0. **Göteborgi olümpiaad** on toonud rootslastele puhast kahju üle 100 000 Rootsi krooni (10 milj. Emk.). Ülejäägiga 16.000 Kr. on lõppenud võistlustest ainult kergejõustik. **Budapestis** kavatsetakse suuremat staadioni 100.000 päältvaataja mahutusega ehitada. **Rapid**, kuulus Wiini jalgpalliselts on hulga oma paremaid mängijaid sise-miste vastolude tõttu kaotanud. Üleminejad stardivad edaspidi WAF all. Uridil on Rapidile siiski alles jäänud **Dempsey—Carpentier** võistlus tulla uuesti pidamisele suve algul Londonis. **Ameerika** otsida omale olümpiaadi ajaks välisriikidest jalgpallimängijaid. Lootust olla tal sakslastest oma värvide kaitsjaid saada, kuna paljud sakslased häälmeel on valmis Ameerikasse sõitma. **Rootsi** võitis Soomet jääpallis 5:3, kuid revanshimängus kaotas Stokholmi koondusmeeskond Soomele 2:8. **Bottino**, raskekaalu Antverpeni olümpiaadi võitja, sai hiljuti Itaalia esivõistlustel Tononi käest lüüa. **17 treeneri** sõidab Ameerika atleetidega ühes Pariisi. **Jacquenoud**,

tuntud Shveitsi kergekaalu tõstja, on näidanud hiljuti järgmisi tagajärgi: rebimine paremaga 70 kg., tõuge vasakuga 90 kg., rebimine kahega 87,5 kg., surumine kahega 85 kg. ja tõukamine kahega 110 kg. **Egiptus** ja **Kanaada** on astunud rahvusvahelisse tõsteliitu. **Prantsusmaal** on hiljuti tõstevõistlustel järgmisi paremaid kogusummasid näidatud: sulgkaal — Martin 380 kg., kergekaal — Philippon 410 kg., keskkaal Vandeputte 443 kg., poolraskekaal — Dupont 445 kg. ja raskekaal — Monnet 482 kg.

*

Saksamaa võitis 13. jaanuaril Austriat 4:3 (3:0). Austria meeskonnas puudusid mitmed „tähed“, kuna Saksa meeskond haruldaselt õnnestanult kahe seltsi, 1 F.C.

Nürnberg ja Spielver. Fürth, meestest oli moodustatud. **Prantsusmaa** on üllatavalt võitnud Belgia 2:0 (1:0). Belgia käes oli küll paremus ja vahekord oleks pidanud selle järel tema kasuks umbes 4:2 olema, kuid Prantsuse kaitse töötas välja paistvalt ja hää õnnega. **Prantsusmaa** võitis teise järgu meeskonnaga veel samal päeval Luksemburgi 2:1 (2:1). **Austria** võitis Itaaliat Genuas 20. jaanuaril 4:0 (2:0). Linnadevõistlus **Genf—Lyon** 20. jaanuaril 3:0. **Holland** on Amsterdamis võitnud Shveitsi 4:1. **Austria—Jugoslaavia** mängisid Agramis 12.000 päältvaataja juuresolekul 4:1 (1:0). **Wales—Shotimaa** Cardifis 2:0. **Belgia** on võitnud Ungari teise klassi kombineeritud meeskonda Brüsselis 1:0. Linnadevõistlus **Praaga—Dresden** lõppes 9:6. **Inglismaa—Prantsusmaa** sõjaväe meeskonnad on võistelnud 3:1.

*

Kodumaa spordiseltsidele.

Käesolevaga teatab Eesti Jalgpalli Liidu juhatus, et jalgpalli liidu asemikkude kogu erakorraline koosolek peetakse Tallinnas Gonsiori t. 4, pühapäeval 23. märtsil s. a. kell 11 e. l. liidu põhikirjas §§ 19-24 ettenähtud korras.

Koosoleku päevakord on liidu juhatuse poolt järgmiselt kokku seatud:

1. Koosoleku juhatuse valimine.
2. Eelmise protokoll kinnitamine.
3. Põhikirja muutmine.
4. Liidu kodukorra vastuvõtmine.
5. E. J. L. määrustiku täiendamine.
6. Vahekohtunikkude kollegiumi kodukorra vastuvõtmine.
7. Liidu esitus ja Tallinna meeskonna määrustiku vastuvõtmine
8. Liidu liikmemaksu tähtaja äramääramine.
9. Laenude suuruse äramääramine.
10. Rudolf Paali palve harutamine.
11. Vahekohtunikkude kinnitamine.
12. Korralise asemikkude kogu koosoleku koha äramääramine.
13. Jooksvad asjad.

Sportlise tervitusega

jalgpalli liidu juhatuse nimel

Esimees: **Lugenberg.**

Sekretäär: **Lepp.**